

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра права та публічного адміністрування

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ДИСЦИПЛІНИ «ПОРІВНЯЛЬНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО»
(для здобувачів вищої освіти ОПП «Міжнародне право»
спеціальності 293 «Міжнародне право», ОС «Бакалавр»)

Затверджено на засіданні Вченої ради
економіко-правового факультету протокол
№ 3 від « 20 » жовтня 2021р.

Маріуполь
2021 рік

Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи та вивчення дисципліни «Порівняльне кримінальне право» для здобувачів вищої освіти ОПП «Міжнародне право» спеціальності 293 «Міжнародне право», ОС «Бакалавр» – Маріуполь: МДУ, 2021. – 80 с.

Затверджено на засіданні кафедри права та публічного адміністрування протокол № 1 від «31» серпня 2021р

Розробник: **А.О. Яровий**, к.ю.н., доцент, професор кафедри права та публічного адміністрування Маріупольського державного університету

Ю.В. Камардіна, к.ю.н., доцент кафедри права та публічного адміністрування Маріупольського державного університету

Рецензенти: **В.О. Резніченко**, в.о. директора Маріупольського інституту МАУП, завідувач кафедри «Правознавства» Маріупольського інституту МАУП, Член Ради адвокатів Донецької області. Адвокат, к.ю.н., доцент

Г.Є Тихомирова, к.ю.н., доцент, доцент кафедри права та публічного адміністрування Маріупольського державного університету

Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи та вивчення дисципліни «Порівняльне кримінальне право» для здобувачів вищої освіти спеціальності 293 «Міжнародне право» складено на підставі відповідних нормативних вимог Міністерства освіти і науки України, методичних рекомендацій Маріупольського державного університету.

© Яровий А.О., Камардіна Ю.В., 2021

© Маріуполь, МДУ

ЗМІСТ

	стор.
Опис навчальної дисципліни.....	4
Передмова.....	5
Структура навчальної дисципліни.....	8
Програма навчальної дисципліни.....	10
План семінарських занять	20
Теми курсових робіт.....	46
Варіанти модульних контрольних робіт.....	47
Тестові завдання для самоконтролю.....	52
Теми реферативних робіт з курсу.....	66
Контрольні питання до курсу.....	70
Розподіл балів, присвоюваних здобувачам вищої освіти (слухачам).....	74
Список літератури.....	76

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна / заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 9	Галузь знань Міжнародні відносини	Нормативна (професійна підготовка)	
Модулів – 2	ОПП Міжнародне право Спеціальність 293 Міжнародне право	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: науково-дослідна робота		Семестр	
Загальна кількість годин – 270		3-й / 4-й	3-й / 4-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: 4 аудиторних – 60/48; 30/24 самостійної роботи студента – 90/72; 120/96	Освітній рівень Бакалавр	32 год. / 26 год.	16 год. / 12 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год. / 22 год.	14 год. / 12 год.
		Самостійна робота	
		89 год. / 71 год.	119 год. / 95 год.
		Індивідуальні завдання	
		1 год. / 1 год.	1 год. / 1 год.
		Вид контролю:	
1-й семестр - залік 2-й семестр - екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання: 60 (40%) / 90 (60%), 48 (40%) / 72 (60%)

для заочної форми навчання: 30 (20%) / 120 (80%), 24 (20%) / 96(80%)

Передмова

Порівняльне кримінальне право являє собою систему знань з кримінального законодавства в різних правових системах світу, принципах його побудови і про основні кримінально-правові інститути, а також практику застосування законоположень і інших кримінально-правових джерел (судових прецедентів, релігійних норм деяких держав, які впливають на підстави кримінальної відповідальності). Особливе місце у вивченні дисципліни займають основні кримінально-правові теорії і концепції, що дозволяють більш глибоко і всебічно усвідомити сенс кримінально-правових явищ.

Мета освоєння дисципліни «Порівняльне кримінальне право» є: ознайомлення здобувачів вищої освіти з походженням, сутністю, сучасним станом і тенденціями розвитку кримінального права сучасних держав; поглиблення вироблених у них навичок порівняльно-правового аналізу; поглиблення розуміння кримінального права України, яке є частиною світової правової системи; виховання студентів у дусі поваги до законності і прав людини як загальноновизнаних принципів європейського і міжнародного права.

У зміст курсу входять загальні проблеми компаративістики в галузі кримінального права і рішення практико-орієнтованих завдань. Вивчення даної дисципліни базується на наступних дисциплінах: теорія держави і права; судова влада і правоохоронні органи; кримінальне право (загальна частина); кримінальне право (особлива частина); кримінально-процесуальне право. Основні положення дисципліни повинні бути використані в подальшому з підготовки і захисту випускної кваліфікаційної роботи; державного кваліфікаційного іспиту.

Завдання: 1) з'ясування загальних рис і відмінностей в законодавчому регулюванні кримінально-правових відносин в Україні і зарубіжних країнах; 2) вивчення особливостей формулювання правових дефініцій, норм і інститутів в різних правових системах, виявлення специфіки правозастосування; 3) прищеплення студентам навичок у вирішенні питань кваліфікації злочинних діянь та тлумачення кримінально-правових положень; 4) формування активної громадянської позиції, заснованої на грамотному юридичному мисленні.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Порівняльне конституційне право» спрямована на опанування наступних компетентностей:

Загальні компетентності:

- здатність кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти у конкретних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального та процесуального права в професійній діяльності;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- здатність розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, форми та способи їх реалізації, типи та види міжнародних актів, їх роль у сучасних міжнародних відносинах та міжнародній політиці.

- уміння самостійно здійснювати наукові дослідження актуальних проблем міжнародного права, визначати наукові проблеми, нерозроблені або недостатньо розроблені у відповідних науках та міждисциплінарних дослідженнях, готувати наукові тексти про проміжні та кінцеві результати досліджень, готувати та здійснювати публічну апробацію результатів досліджень;

- уміння здійснювати юридичний аналіз та юридичну кваліфікацію явищ міжнародного життя на основі міжнародно-правових норм;

- здатність адаптувати та використовувати міжнародно-правові норми та принципи у національній правовій системі.

Навчальна дисципліна «Порівняльне кримінальне право» використовується для формування наступних програмних результатів, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів за спеціальністю 293 «Міжнародне право» (ОПП «Міжнародне право») у Маріупольському державному університеті: застосовувати знання основних правових інститутів кримінального права зарубіжних країн у професійній діяльності та співвідносити їх з інститутами кримінального права України; аналізувати закономірності виникнення і розвитку кримінально-правових інститутів в різних державах; використовувати кваліфікацію протиправних діянь і визначати застосовані норми матеріального та процесуального права з урахуванням основних положень іноземного законодавства.

Передумови для вивчення дисципліни. Дисципліна «Порівняльне кримінальне право» вивчається після вивчення дисциплін «Порівняльне конституційне право», «Міжнародне публічне право», «Міжнародно-правові механізми захисту прав людини», «Міжнародне гуманітарне право», «Міжнародні відносини та світова політика».

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні

знати:

- концептуальні підходи до ключових проблем порівняльного правознавства;

- основні поняття і термінологію з національного і зарубіжного кримінального права;
- базові положення кримінального законодавства і практики його застосування в Україні і зарубіжних країнах;
- специфіку правових інститутів континентальної, англо-американської та мусульманської правових систем світу та особливості правозастосування в даних системах;
- положення правових доктрин континентальної, англо-американської та мусульманської правових систем світу, що впливають на реалізацію норм матеріального та процесуального кримінального права в професійній діяльності;
- закономірності виникнення і розвитку кримінально-правових інститутів в різних державах;
- форми організації самостійної роботи студентів при застосуванні порівняльно-правового методу аналізу правових норм;
- особливості організації самостійної роботи студента з використанням сучасних інформаційних технологій та інформаційних засобів.

вміти:

- всебічно аналізувати юридичні казуси, посилаючись на відповідні кримінально-правові норми (кодекси, закони, статuti та ін.) України та зарубіжних країн, судову практику, інші джерела;
- визначати правила застосування заходів кримінальної відповідальності;
- встановлювати передбачені кримінальним правом відповідної держави підстави і умови звільнення від кримінальної відповідальності або покарання;
- орієнтуватися в системі Особливої частини кримінального права окремих зарубіжних країн;
- формулювати і аргументувати свою точку зору щодо спірних питань науки кримінального права зарубіжних країн.

Програма складається з трьох змістовних модулів:

Модуль 1 – Загальна характеристика порівняльного кримінального права та його джерел

Модуль 2 – Загальна частина кримінального права зарубіжних країн

Модуль 3 - Особлива частина кримінального права зарубіжних країн

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 270 годин / 9 кредитів ECTS.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1													
Загальна характеристика порівняльного кримінального права та його джерел													
Тема 1. Порівняльне правознавство в галузі кримінального права	7	2	2			3	7	2	2			3	
Тема 2. Поняття правової сім'ї та правової системи	7	2	2			3							
Тема 3. Джерела кримінального права України та зарубіжних країн	7	2	2			3							
Тема 4. Дія кримінального закону в часі і в просторі за кримінальним законодавством України та деяких зарубіжних країн	9	4	2			3	7	2	2			3	
ІНДЗ 1	13					13	23					23	
Разом за змістовим модулем 1	43	10	8			25	37	4	4			29	
Змістовий модуль 2													
Загальна характеристика порівняльного кримінального права та його джерел													
Тема 5. Злочин в кримінальному праві України та зарубіжних країн	7	2	2			3	7	2	2			3	
Тема 6. Суб'єкт злочинного діяння за кримінальним правом України та зарубіжних країн	7	2	2			3							
Тема 7. Вина і її форми за кримінальним правом України та зарубіжних країн	7	2	2			3							
Тема 8. Стадії вчинення умисного злочинного діяння у кримінальному праві України та зарубіжних країн	11	4	4			3	7	2	2			3	
Тема 9. Поняття співучасті в кримінальному праві України і зарубіжних країн	7	2	2			3	7	2	2			3	
Тема 10. Обставини, що виключають злочинність діяння в кримінальному праві України та зарубіжних країн	7	2	2			3							
Тема 11. Поняття, система і види покарань, інших заходів кримінальної відповідальності в кримінальному праві України і зарубіжних країн	9	4	2			3							
Тема 12. Звільнення від покарання та його відбування	7	2	2			3	7	2	2			3	

за кримінальним правом України і зарубіжних країни. Судимість.												
Тема 13. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх у кримінальному праві України і деяких зарубіжних країн	7	2	2			3	3	2				1
ІНДЗ 2	37					37	74					74
Разом за змістовим модулем 2	106	22	20			64	112	12	10			90
Змістовий модуль 3												
Особлива частина кримінального права зарубіжних країн												
Тема 14. Система Особливої частини кримінального права України та зарубіжних країн	13	6	4			3	7	2	2			3
Тема 15. Злочини проти життя і здоров'я в кримінальному законодавстві України і зарубіжних країнах	13	6	6			3	7	2	2			3
Тема 16. Злочини проти власності в кримінальному законодавстві України і зарубіжних країнах	13	6	4			3	11	4	4			3
Тема 17. Злочини проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави в кримінальному законодавстві України і зарубіжних країн	11	4	4			3	7	2	2			3
Тема 18. Поняття і види корупційних злочинів в кримінальному законодавстві України і зарубіжних країн	11	4	4			3	7	2	2			3
ІНДЗ 3	58					58	80					80
Разом за змістовим модулем 3	121	26	22			73	121	12	12			97
Усього годин	270	58	50			162	270	28	26			216

Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОРІВНЯЛЬНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА ЙОГО ДЖЕРЕЛ

Тема 1. Порівняльне правознавство в галузі кримінального права

Поняття кримінального права в Україні та зарубіжних країн.

Історія порівняльного правознавства в галузі кримінального права в світі і в Україні.

Основний понятійний апарат порівняльного правознавства в галузі кримінального права.

Значення порівняльного правознавства в галузі кримінального права.

Тема 2. Поняття правової сім'ї та правової системи

Поняття і структура правової системи. Вплив духовної культури суспільства, філософії, політики, науки та інших факторів на виникнення і розвиток правових систем. Різноманіття правових систем. Закономірності розвитку сучасних правових систем. Прагнення держав до зближення, єдності в законодавстві і правозастосовчій діяльності, уніфікація підходів до правового регулювання в контексті процесу глобалізації.

Поняття правової сім'ї. Правова сім'я як сукупність національних законодавств, що об'єднуються умовами походження, джерелами, основними поняттями, методами та способами розвитку. Типи правових сімей.

Поняття романо-германської правової сім'ї. Основні риси правових систем романо-германської сім'ї: погляд на право в його зв'язку з мораллю, оптимальна узагальненість норми права, поділ права на самостійні галузі, наявність добре розробленої системи законодавства, верховенство закону серед інших джерел права.

Поняття англо-американської правової сім'ї як сім'ї, заснованої на загальному праві. Виникнення системи загального права. Вплив англійського загального права на розвиток правової системи США та інших англосовітських країн. Головні риси системи загального права: публічно-правова основа, особливе значення процесуальних дій, суддівська правотворчість, відсутність поділу права на галузі.

Тема 3. Джерела кримінального права України та зарубіжних країн

Поняття, принципи та джерела міжнародного кримінального права. Джерела кримінального права в Україні, державах - учасницях СНД і країнах Балтії. Джерела кримінального права в державах романо-германської (континентальної) правової системи. Кримінально-правові положення Конституцій Франції, США, Німеччині. Кримінальний закон як основне джерело кримінального права Франції, ФРН, Іспанії. Додаткове кримінальне право ФРН (Nebenstrafrecht), Франції, Іспанії, Швеції, Голландії, Австрії, Швейцарії.

Джерела кримінального права в державах англосаксонської правової системи. Статутне право Англії, США, його місце серед інших джерел кримінального права. Кодифіковане законодавство. Підзаконні акти. Судовий прецедент. Делеговане законодавство. Роль судового тлумачення в Англії, США, Франції.

Джерела кримінального права ісламських держав. Шаріат і його місце в системі джерел кримінального права ісламських держав.

Тема 4. Дія кримінального закону в часі і в просторі за кримінальним законодавством України та деяких зарубіжних країн

Дія кримінального закону в часі. Зворотна дія кримінального закону. Дія кримінального закону в просторі. Принципи: територіальний, громадянства, реальний, універсальний з кримінального права України, Німеччини, США, Франції, Іспанії, Польщі, Швеції. Видача особи, яка вчинила злочин (екстрадиція). Європейська Конвенція про видачу (Страсбург 13 грудня 1957 г.). Міжнародні угоди між Україною і зарубіжними державами про правову допомогу та правові відносини у кримінальних справах.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Тема 5. Злочин в кримінальному праві України та зарубіжних країн

Визначення злочинного діяння в кримінальному праві сучасних зарубіжних країн. Нормативні та доктринальні визначення. Формальний характер нормативних визначень у законодавстві США і ФРН. Вказівка на заборонність діяння кримінальним законом і караність. Зв'язок формальних

визначень з класичним принципом кримінального права «*nullum crimen sine lege*». Позитивне значення формальних визначень для кримінального права Англії і США.

Доктринальні визначення, їх різноманіття. Формальні, прагматичні і змішані визначення злочинного діяння.

Ознаки злочинного діяння. Відсутність єдиної системи ознак в кримінальному праві кожного з розглянутих країн. "Actus reus" і "mens rea" як основні конститутивні елементи злочинного діяння в англо-американському кримінальному праві.

Протиправність, винність, соціальна спрямованість (кримінально-карана шкода) як ознаки злочинного діяння в англо-американському кримінальному праві.

Злочинне діяння як каране порушення релігійних заборон в мусульманському кримінальному праві. Широке і вузьке розуміння правопорушення.

Законодавчі та доктринальні визначення злочину. Легальний, матеріальний і моральний елементи злочинного діяння. Матеріальний елемент злочину: зміст діяння (у формі дії або бездіяльності), його наслідків і причинного зв'язку між ними. Моральний елемент злочинного діяння: вина, вік кримінальної відповідальності і осудність.

Матеріальний, законодавчий, психологічний ознаки злочинного діяння, а також ознака протиправності в кримінальному праві Франції.

Суб'єктивна та об'єктивна сторони злочинного діяння в кримінальному праві Німеччині. Поняття складу і його функції. Протиправність як ознака злочинного діяння.

Різнманіття класифікацій злочинних діянь у кримінальному праві зарубіжних країн. Юридичне значення класифікацій. Класифікації злочинних діянь в Англії і США за матеріальними ознаками: в залежності від значимості об'єкта посягання, за ступенем небезпеки діянь і по відношенню до норм моралі.

Розподіл злочинних діянь на злочини, проступки і порушення в кримінальному праві Франції. Критерії класифікації: природа покарання, тяжкість діяння, форма провини. Матеріальне і процесуальне значення класифікації.

Злочини і провини як види злочинних діянь в ФРН. Формальність критеріїв класифікації. Значення класифікації.

Класифікація злочинів в мусульманському праві. Злочини категорій хадд, кісас, тазир. Класифікація злочинів в залежності від їх спрямованості,

за способом вчинення діяння, характеру матеріального результату і моменту закінчення злочину.

Поняття обставин, що виключають кримінальну відповідальність (злочинність діяння) в кримінальному праві зарубіжних держав.

Відсутність системи обставин, що виключають кримінальну відповідальність, в англійському законодавстві. Регулювання цього питання загальним правом. Види захисту від кримінального переслідування: згода потерпілого, фізичне і психічне примус (подружнє примус), виконання наказу, необхідна оборона і попередження злочину, крайня необхідність.

Система захисту, пов'язаного обставинами, що виправдовують в американському праві. Припис або санкціонування правом; крайня необхідність; необхідна оборона; фізичний примус, провокація. Умови правомірності.

Система обставин, що виключають кримінальну відповідальність, в кримінальному праві Франції. Правомірний захист, виконання припису закону або наказу законного органу влади, стан необхідності, правова помилка. Умови правомірності.

Система обставин, що виключають протиправність або винність діяння, в кримінальному праві ФРН. Необхідна оборона, крайня необхідність. Умови правомірності.

Тема 6. Суб'єкт злочинного діяння за кримінальним правом України та зарубіжних країн

Суб'єкт злочинного діяння. Особи, які підлягають кримінальній відповідальності. Юридичні особи як суб'єкти кримінальної відповідальності. Спеціальний суб'єкт злочинного діяння.

Вік, з якого може наступати кримінальна відповідальність (“загальний”, “знижений”, “абсолютний”). Принцип “розуміння” у Франції, ФРН, Австрії. Ювенальна юстиція. Доктрина “*ragens patrie*”. Осудність та неосудність, критерії її встановлення (медичний та психологічний). Правила Мак-Натена 1843р. при встановленні стану неосудності у кримінальному праві Англії та США. Поняття “непереборного імпульсу” в американському кримінальному праві. Обмежена осудність, її значення. Особливості та види відповідальності юридичних осіб у кримінальному праві.

Тема 7. Вина і її форми за кримінальним правом України та зарубіжних країн

Вина як суб'єктивний (психічний) стан особи, що здійснює протиправне діяння, у кримінальному праві Англії. Допустимість об'єктивної

осудності. Намір, необережність і недбалість як форми вини в англійському кримінальному праві. Їх трактування і розмежування.

Форми вини за американським правом: з метою, з свідомістю, необережно і недбало. Їх зміст і проблеми розмежування. Закріплення ієрархії форм провини в КК штатів.

Суворі (або абсолютні) відповідальності в англо-американському кримінальному праві.

Матеріальний, законодавчий, психологічний ознаки злочинного діяння, а також ознака протиправності в кримінальному праві Франції.

Поняття вини в кримінальному праві Франції. Відсутність загального визначення провини в КК Франції. Конструкція загальної (або мінімальної) вини, що характеризує будь-яке злочинне діяння. Навмисна, ненавмисна та презюмована вина в кримінальному праві Франції. Ступені умисної вини. Різновиди умислу.

Вина в мусульманському праві як психічне ставлення особи до здійснюваного діяння і наслідків. Навмисна і ненавмисна вина.

Фактична і юридична помилка в кримінальному праві зарубіжних країн.

Тема 8. Стадії вчинення умисного злочинного діяння у кримінальному праві України та зарубіжних країн

Поняття стадій вчинення злочину в кримінальному праві сучасних зарубіжних країн. Формальність принципу невідповідальності за підготовчі дії і виключення з нього. Поняття «явної дії» в англо-американському кримінальному праві.

Підбурювання, змова і замах як самостійні форми попередньої діяльності, що не завдали реального збитку. Істотні ознаки підбурювання і змови. Відмінність інститутів підбурювання і змови від інституту співучасті і їх караність. Караність замаху на підбурювання в Англії. Суб'єктивна та об'єктивна сторони замаху. Відмежування дій, що утворюють замах, від приготування, що не карається.

Прецедент у справі Робінсона (1915 г.) з питання про розмежування замаху і приготування. Критерії «найближчого кроку», «істотного кроку», «очевидною здатності здійснити задуманий злочин» та інші в англо-американському праві.

Регламентація замаху в модельному КК США (1962 р) і кримінальних кодексах штатів. Караність замаху в США. Обов'язкове пом'якшення покарання за замах в окремих штатах.

Замах, злочинне діяння, що не відбулися і неможливе злочинне діяння як види незакінченого діяння у французькому кримінальному праві. Відповідальність за організацію зловмисників, змова і невдале підбурювання в кримінальному праві Франції. Караність замаху в кримінальному праві Франції. Приготування, замах і закінчені діяння як стадії вчинення умисного злочинного діяння в ФРН. Визначення замаху як початку виконання злочинного діяння при відсутності добровільної відмови. Проблема відмежування замаху від приготування. Різні трактування поняття «початок виконання злочинного діяння». Суб'єктивні і об'єктивні теорії з питання про визначення «початку виконання». Поняття злочину, що не відбувся і неможливого злочинного діяння в кримінальному праві Франції. Караність замаху в кримінальному праві ФРН.

Стадії розвитку умисної злочинної діяльності в мусульманському праві: виявлення злочинного наміру, прийняття рішення щодо його здійснення, приготування і замах. Самостійний характер відповідальності за незакінчений злочин за мусульманським правом. Завершений і незавершений замах. Абсолютно неможливий і відносно неможливий злочин.

Поняття і правові наслідки добровільної відмови в кримінальному праві зарубіжних країн. Відсутність визначення добровільної відмови в кримінальному законодавстві Англії. Добровільність і остаточність відмови в американському праві. Відсутність добровільної відмови як складова суб'єктивної сторони замаху в кримінальному праві Франції та ФРН. Види добровільної відмови в КК ФРН. Різне значення добровільної відмови в правовій доктрині та законодавстві мусульманських країн. Добровільна і остаточна відмова за мусульманським кримінальним правом.

Тема 9. Поняття співучасті в кримінальному праві України і зарубіжних країн

Поняття та ознаки співучасті у кримінальному праві держав континентальної та англосаксонської правових систем. Співучасть у необережному злочині за кримінальним правом Англії, США і Франції.

Особливості «необережної» співучасті в кримінальному законодавстві Польщі, Данії, Швеції. Види і форми співучасті у кримінальному праві України, ФРН, Франції, Іспанії, Польщі, Чехії, Швеції, США. Види співучасників злочину в кримінальному праві України, Іспанії, Франції, США. Відповідальність співучасників злочину за кримінальним правом України і зарубіжних держав. Акцесорна концепція співучасті. Концепція самостійної відповідальності співучасників.

Тема 10. Обставини, що виключають злочинність діяння в кримінальному праві України та зарубіжних країн

Поняття та види обставин, що виключають злочинність діяння.

Поняття та елементи підстави необхідної оборони. Ознаки необхідної оборони, які характеризують: мета оборони; спрямованість (об'єкт) заподіяння шкоди; характер дій того, хто захищається; своєчасність оборони; домірність оборони небезпечності посягання і обстановці захисту. Перевищення меж (ексцес) необхідної оборони. Види ексцесів оборони. Відповідальність за ексцес оборони. Спеціальні види необхідної оборони: оборона особи, яка через сильне душевне хвилювання, викликане суспільно небезпечним посяганням, не могла оцінити відповідність заподіяної нею шкоди небезпечності посягання чи обстановці захисту; оборона від нападу озброєної особи або нападу групи осіб, а також від протиправного насильницького вторгнення у житло чи інше приміщення; уявна оборона.

Поняття і ознаки уявної оборони. Вирішення питання про відповідальність при уявній обороні.

Затримання особи, котра вчинила злочин, як обставина, що виключає злочинність діяння. Поняття правомірного затримання злочинця потерпілим або іншими особами. Підстава затримання злочинця. Ознаки правомірності затримання злочинця: мета затримання; особа, яка підлягає затриманню; характер дій при затриманні; необхідність заподіяння шкоди; домірність шкоди, заподіяної злочинцю під час його затримання.

Перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця: поняття, ознаки та види. Відповідальність за перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця.

Поняття крайньої необхідності та її наукове визначення. Поняття та елементи підстави крайньої необхідності. Ознаки діяння, що вчинюється у стані крайньої необхідності: мета крайньої необхідності; спрямованість (об'єкт) заподіяння шкоди; характер дій; своєчасність заподіяння шкоди; межі заподіяння шкоди. Перевищення меж (ексцес) крайньої необхідності. Відповідальність за ексцес крайньої необхідності. Умови, за яких особа не підлягає кримінальній відповідальності за перевищення меж крайньої необхідності. Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони

Тема 11. Поняття, система і види покарань, інших заходів кримінальної відповідальності в кримінальному праві України і зарубіжних країн

Поняття і цілі покарання в кримінальному праві України і зарубіжних держав. Система покарань та інших заходів кримінальної відповідальності в

кримінальному законодавстві України, ФРН, Франції, Польщі, США, Англії, Єменської Республіки, Лівії, ПАР.

Смертна кара в кримінальному законодавстві і судовій практиці України і зарубіжних держав. Інститут пробації в кримінальному праві США, Англії, Франції. Заходи безпеки в кримінальному праві України та зарубіжних держав, їх відмінність від покарання.

Тема 12. Звільнення від покарання та його відбування за кримінальним правом України і зарубіжних країн. Судимість.

Поняття звільнення від покарання, його підстави, умови та види. Відмінність між звільненням від покарання і звільненням від кримінальної відповідальності.

Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням. Контроль за поведінкою засуджених, звільнених від відбування покарання з випробуванням. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Звільнення від покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Розміри цих строків та їх обчислення.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Поняття та значення. Підстави та умови умовно-дострокового звільнення. Види покарань, при відбуванні яких можливе умовно-дострокове звільнення. Невідбутий строк при умовно-достроковому звільненні, його значення. Правові наслідки умовно-дострокового звільнення.

Поняття та кримінально-правове значення судимості. Виникнення і припинення судимості. Способи припинення судимості. Правові наслідки судимості. Поняття і умови погашення судимості. Строки погашення судимості. Обчислення строків погашення судимості. Наслідки вчинення нового злочину протягом цих строків. Зняття судимості та умови його застосування. Відміна зняття судимості від її погашення. Види зняття судимості. Особи, які визнаються такими, що не мають судимості.

Тема 13. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх у кримінальному праві України і деяких зарубіжних країн

Загальна характеристика кримінальної відповідальності і покарання неповнолітніх. Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх у кримінальному законодавстві України і окремих зарубіжних держав.

Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного впливу.

Види примусових заходів виховного впливу.

Особливості звільнення неповнолітніх від покарання та від відбування покарання. Строки давності та погашення судимості.

Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх у кримінальному законодавстві України і окремих зарубіжних держав.

Система альтернативних кримінальному покаранню заходів впливу на неповнолітніх в кримінальному законодавстві зарубіжних держав.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Тема 14. Система Особливої частини кримінального права України та зарубіжних країн

Особлива частина як система кримінально-правових інститутів і норм, що визначають поняття і ознаки конкретних видів злочинних діянь і покарань за їх вчинення.

Загальна характеристика структури Особливої частини кримінального права України та зарубіжних країн. Особлива частина як система кримінально-правових інститутів і норм, що визначають поняття і ознаки конкретних видів злочинів і санкцій за їх вчинення. Особливості кримінально-правових санкцій.

Тема 15. Злочини проти життя і здоров'я в кримінальному законодавстві України і зарубіжних країнах

Злочинні діяння проти життя та здоров'я. Питання об'єктивних та суб'єктивних ознак складів злочинів проти життя та здоров'я особи в кримінальному законодавстві України і зарубіжних країнах. Особливості кваліфікації злочинів проти життя та здоров'я особи в кримінальному законодавстві України і зарубіжних країнах.

Тема 16. Злочини проти власності в кримінальному законодавстві України і зарубіжних країнах

Злочини проти власності, поняття, види та особливості об'єкту. Крадіжка, шахрайство, привласнення, розтрата, пограбування, розбій, вимагання, узурпація нерухомого майна. Угон. Економічні злочини, їх особливості, види. Відповідальність за економічні злочини. Незаконні дії при банкрутстві, податкові злочини, контрабанда та інші злочини у митній та зовнішньо-економічній сфері, підробка грошей (фальшивомонетництво), комерційний підкуп, легалізація злочинних доходів (відмивання грошей).

Тема 17. Злочини проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави в кримінальному законодавстві України і зарубіжних країнах

Злочини проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави у континентальній правовій системі. Злочини проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави в англо-американській правовій системі. Злочини проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави у мусульманській правовій системі.

Злочини проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави: державна зрада, шпiонаж, насильницький захват влади, озброєний бунт, посягання на главу держави, життя державного або громадського діяча. Створення антиконституційних організацій. Диверсія. Шпигунство. Наруга над державними символами. Злочини проти міжнародного правопорядку: планування, підготовка, розв'язування або ведення агресивної війни, пропаганда війни. Геноцид. Розробка, виробництво, придбання або збут зброї масового ураження, забороненої міжнародним правом. Злочини проти людства. Воєнні злочини. Напад на осіб, установи, які користуються міжнародним захистом.

Тема 18. Поняття і види корупційних злочинів в кримінальному законодавстві України і зарубіжних країн

Корупція і її суспільна небезпека. Поняття і види корупційних злочинів в кримінальному законодавстві України, держав - учасниць СНД, держав англо-американської та держав романо-германської (континентальної) правової системи. Порівняльна характеристика кримінально-правових засобів протидії корупції в Україні та зарубіжних країнах.

ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОРІВНЯЛЬНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА ЙОГО ДЖЕРЕЛ

Семінарське заняття 1

Тема 1: Порівняльне правознавство в галузі кримінального права

Методичні рекомендації

При підготовці до семінарського заняття, студентам необхідно усвідомити поняття і особливості кримінального права як науки, його особливої значущості для кожної держави як провідної галузі права. Слід усвідомити, що предметом навчальної дисципліни «Порівняльне кримінальне право» є кримінально-правові норми і інститути зарубіжних країн, суспільні відносини, що регулюються даними нормами, і практика реалізації зазначених норм.

Студенти повинні знати історію кримінального права зарубіжних країн; сучасний стан кримінального законодавства, правозастосовчої практики та теоретичних досліджень в галузі кримінального права зарубіжних країн. Студент повинен ознайомитися з походженням, сутністю, сучасним станом і тенденціями розвитку кримінального права сучасних держав; поглибити навички порівняльно-правового аналізу при ознайомленні із зарубіжними кримінально-правовими теоріями і школами; поглибити розуміння кримінального права зарубіжних країн, яке є частиною світової правової системи; засвоїти основний понятійний апарат порівняльного правознавства в галузі кримінального права.

Питання для обговорення

1. Історія порівняльного правознавства в галузі кримінального права в світі і в Україні.
2. Основний понятійний апарат порівняльного правознавства в галузі кримінального права.
3. Значення порівняльного правознавства в галузі кримінального права.
4. Зарубіжні кримінально-правові теорії і школи.

Питання для поглибленого вивчення теми

1. Поняття, предмет, цілі та система дисципліни «Порівняльне кримінальне право».
2. Сутність і предмет кримінально-правового порівняльного правознавства.
3. Метод і завдання кримінально-правового порівняльного правознавства.
4. Ідеї Ч. Ломброзо і їх значення для наук кримінального циклу.
5. Ідеї і погляди І. Канта, їх значення для кримінального права.

6. Вплив різних кримінально-правових теорій на кримінальне законодавство.

Вправи для самостійної роботи

Завдання 1

Соціально-філософські основи англо-саксонської школи кримінального права.

Завдання 2

Соціально-філософські основи європейської школи кримінального права.

Завдання 3

Соціально-філософські основи школи кримінального права мусульманських держав.

Завдання 4

Відображення основних положень кримінально-правових теорій в чинному кримінальному законодавстві і доктрині кримінального права зарубіжних країн.

Структурно-логічна схема:

№	Школа, теорія	Діячі, автори	Положення теорії
1			
2			

Освітньо-гуманістическая теорія як історично перший напрямок в кримінальному праві. Кримінально-правові ідеї Ш. Монтеск'є («Про дух законів»), Ч. Беккарія («Про злочини і покарання»). Кримінально-правові погляди Вольтера і Ж.П. Марата. Відображення окремих положень просвітніх прогуманістичної теорії в кримінальних кодексах зарубіжних країн (КК Франції 1791 г.).

Класична школа кримінального права як основний напрямок кримінально-правової доктрини більшості сучасних зарубіжних держав. Філософська основа класичної школи в працях А. Фейєрбаха, І. Бенґама, І.Канта, Г.Гегеля. Проект Баварського КК 1813 року як відображення основних положень теорії, розробленої А. Фейєрбахом. Втілення окремих положень теорії І. Бенґама в КК Франції 1810 року. Класичний напрямок в Росії (В.Д. Спасовіч, А.Ф. Кістяківський, Н.С. Таганцев).

Антропологічна школа кримінального права («Злочинна людина» Ч. Ломброзо). Основні положення теорії Ч. Ломброзо і її значення для кримінального права.

Соціологічна школа кримінального права (Е. Феррі, А. Принс, Ф. фон Лист). Новий соціальний «захист» як самостійний напрям в науці (Ф. Граматика, М. Ансель). Існування двох шкіл нової соціального захисту - італійської (Ф. Граматика) і французької (М. Ансель) і їх значення для кримінального законодавства.

Семінарське заняття 2

Тема: Поняття правової сім'ї та правової системи

Методичні рекомендації

При підготовці до семінарського заняття, студентам необхідно усвідомити поняття кримінально-правової системи, його структуру та типи. Вивчити особливості романо-германської кримінально-правової системи та англо-американської кримінально-правової системи. Наукові уявлення релігійно-традиційного типу кримінально-правової системи та особливості мусульманського кримінального права. Студентам необхідно на основі порівняння основних етапів історії розвитку сучасних правових систем вміти визначати основні тенденції розвитку сучасного кримінального права в Україні і світі.

Питання для обговорення

1. Поняття кримінально-правової системи, її структура та типи.
2. Романо-германська кримінально-правова система.
3. Англо-американська кримінально-правова система.
4. Соціалістична кримінально-правова система.
5. Релігійно-традиційний тип кримінально-правової системи. Особливості мусульманського кримінального права.
6. Основні тенденції розвитку сучасного кримінального права в Україні і світі.

Питання для поглибленого вивчення теми

1. Поняття, структура та різноманіття правових систем.
2. Початок розвитку сучасних правових систем.
3. Поняття і типи правових сімей.
4. Загальна характеристика романо-германської, англо-американської та мусульманської правових сімей.
5. Особливості кримінально-правових систем країн Скандинавії та Латинської Америки.

Вправи для самостійної роботи

Завдання 1

Структурно-логічна схема: Поняття кримінально-правової системи, її структура.

Завдання 2

Структурно-логічна схема: Основні типи кримінально-правових систем світу.

Завдання 3

Структурно-логічна схема: Основні тенденції розвитку сучасного кримінального права.

Завдання 4

Назвіть типології кримінально-правових систем сучасного світу і критерії їх класифікації.

Семінарське заняття 3

Тема: Джерела кримінального права України та зарубіжних країн

Методичні рекомендації

При підготовці до семінарського заняття, студентам необхідно надати характеристику джерел кримінального права зарубіжних країн: статутні норми і прецедентне право, підзаконні акти, доктрина кримінального права; конституційні норми, підзаконні акти. Вміти проводити порівняльно-правовий аналіз розуміння джерел кримінального права в сучасному світі.

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика джерел кримінального права в сучасному світі.
2. Джерела кримінального права в сім'ї загального права: статутні норми і прецедентне право, підзаконні акти, доктрина кримінального права.
3. Джерела кримінального права в сім'ї континентального права: конституційні норми, законодавство, підзаконні акти.
4. Значення судової практики і доктрини як джерел кримінального права.
5. Порівняльно-правовий аналіз розуміння джерел кримінального права в сучасному світі.

Питання для поглибленого вивчення теми

1. Загальна характеристика джерел кримінального права в країнах романо-германської, англо-американської та мусульманської правових систем.
2. Кримінальний закон як джерело кримінального права Франції, ФРН, Білорусі, Казахстану та інших країн.
3. Статутне право Англії та США.
4. Поняття, сутність судового прецеденту і його значення в Англії і США.

Вправи для самостійної роботи

Завдання 1

«Інституції» Е. Кока.

Завдання 2

Тлумачення права судовими органами в Німеччині.

Завдання 3

Підзаконні акти США.

Завдання 4

Назвіть джерела кримінального права в зарубіжних державах (континентальна правова сім'я, сім'я загального права, сім'я релігійного права).

Завдання 5

Значення судового прецеденту як джерела кримінального права в країнах сім'ї загального права.

Завдання 6

Уніфікація законодавства країн Співдружності Незалежних Держав.

Завдання 7

Кримінально-правові норми Конституцій іноземних держав як джерела кримінального права.

Завдання 8

Підзаконні акти як джерела кримінального права.

Завдання 9

Зробити схему: *Загальна характеристика джерел кримінального права сучасних іноземних держав:*

№	Країна	Джерело кримінального права
1		
2		

Семінарське заняття 4

Тема: Дія кримінального закону в часі і в просторі за кримінальним законодавством України та деяких зарубіжних країн

Методичні рекомендації

При вивченні теми студентам необхідно усвідомити:

Актуальні питання дії кримінального закону в часі. Набрання законної сили і припинення дії кримінального закону. Зворотна сила кримінального закону.

Кримінальна юрисдикція. Територіальна юрисдикція: дискусійні питання (визначення місця скоєння злочину, юрисдикція прибережної держави в територіальних водах, в межах континентального шельфу та виключної економічної зони).

Дія кримінального закону по колу осіб. Імунітети від кримінального переслідування: національні та міжнародно-правові аспекти.

Видача осіб, які вчинили злочин (екстрадиція), в міжнародному і національному праві: матеріально-правові та процесуальні аспекти. Умови та порядок видачі. Підстави для відмови у видачі. Як і рядок прийняття рішень про екстрадицію. Передача осіб для відбування покарання.

Питання для обговорення

1. Чинність кримінального закону в часі.
2. Дія кримінального закону.
3. Зворотна дія кримінального закону в часі.

Питання для поглибленого вивчення теми

1. Положення «ne bis in idem» (за один злочин двічі не карають), щодо Міжнародного пакту про громадські та політичні права 1966 року.
2. «Активне» та «пасивне» громадянство за КК Франції.
3. Екстрадиція (extradition). Європейська Конвенція про видачу 1957 року.
4. Можливість видачі своїх громадян іншій країні.

5. Право «притулку» (Гаванській Конвенції про притулок 1928 року («дипломатичний притулок»), Декларації ООН 1967 року «Про територіальний притулок».

Вправи для самостійної роботи

Завдання 1

Які принципи дії кримінального закону в часі і в просторі в зарубіжних країнах?

Завдання 2

Особливості законодавчого закріплення зворотної дії закону за КК Франції та ФРН.

Завдання 3

Принципи дії кримінального закону у просторі: територіальний, громадянства, реальний, універсальний.

Завдання 4

Правило екстериторіальності відносно осіб, які користуються дипломатичним імунітетом.

Завдання 5

Принцип «прапора» за кримінальним правом Франції та ФРН, «спеціальна морська і територіальна юрисдикція» США.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Семінарське заняття 5

Тема: Злочин в кримінальному праві України та зарубіжних країн

Методичні рекомендації

При вивченні теми студентам необхідно усвідомити:

Поняття злочину у кримінальному праві України та зарубіжних країн, його законодавча фіксація. Визначення поняття злочину: 1) формальне; 2) матеріальне; 3) формально-матеріальне. Їхня сутність. Ознаки злочину. Суспільна небезпечність як матеріальна ознака злочину. Значення суспільної небезпечності. Протиправність як формальна ознака злочину. Співвідношення суспільної небезпеки і протиправності.

Класифікація злочинів залежно від ступеня тяжкості. Критерії класифікації. Злочини нетяжкі, тяжкі й особливо тяжкі. Значення законодавчої категоризації злочинів. Класифікація злочинів за ознаками об'єктивної сторони: складні, триваючі і продовжувані. Класифікація злочинів у науці кримінального права.

Поняття складу злочину, його значення та функції. Вичерпний перелік складу злочинів у чинному законодавстві. Співвідношення злочину і складу злочину. Елементи складу злочину та їх зміст і взаємозв'язок. Ознаки складу злочину, які характеризують об'єкт, об'єктивну сторону, суб'єкт,

суб'єктивну сторону злочину як елементи складу злочину. Поділ ознак загального складу злочину на обов'язкові та факультативні; значення такого поділу. Види складів злочину за ознаками їх визначення. Склад злочину як кримінально-правова модель і кваліфікація злочину.

Питання для обговорення

1. Поняття та ознаки злочину в кримінальному праві зарубіжних країн.
2. Склад злочину і його функції.
3. Види злочинних діянь.
4. Ознаки злочину з кримінального права України та інших зарубіжних країн.

Питання для поглибленого вивчення теми

1. Вкажіть елементи злочинного діяння характерні для кримінально-правової системи загального права (Великобританії, США).
2. Дайте визначення поняття злочинного діяння і проступку в кримінальному кодексі Франції.
3. Дайте визначення злочину і назвіть елементи складу згідно кримінального кодексу Німеччини.
4. Дайте визначення злочинного діяння, яке має теологічну і соціальну основу, що характерна для кримінального законодавства мусульманських держав.
5. Назвіть елементи злочину, що характерні для мусульманського кримінального права.
6. Дайте визначення злочину згідно кримінального кодексу КНР і вкажіть основні ознаки.
7. Розкрийте поняття злочинів згідно кримінального кодексу Японії.

Вправи для самостійної роботи

Завдання 1

Відмінності в навчанні про злочин в кримінальному праві Німеччини та Франції.

Завдання 2

Структура злочинного діяння: легальний, матеріальний і психологічний елементи злочинного діяння.

Завдання 3

Обставини, що виключають відповідальність (causes d'irresponsabilité).

Завдання 4

Порівняльно-правовий аналіз визначення злочину в різних кримінально-правових системах.

Завдання 5

Поняття злочину і кримінально-караного посягання в законодавстві США і Великобританії.

Завдання 6

Поняття злочину, класифікація злочинних діянь в законодавстві континентальних європейських державах.

Завдання 7

Поняття злочинного діяння і класифікація в законодавстві мусульманських держав.

Завдання 8

Поняття злочину та класифікація діянь в законодавстві Китаю, Південної Кореї і Японії.

Завдання 9

Зв'язок визначення злочинного діяння з принципом “*nullum crimen sine lege*”. Класифікація злочинів (злочинних діянь) та її критерії.

Завдання 10

Зробити таблицю:

<i>Злочинне діяння за кримінальним законодавством зарубіжних країн</i>		
Поняття і ознаки злочинного діяння в законодавстві держав континентальної Європи.	(1 країна за вибором студента)	(2 країна за вибором студента)
Поняття і ознаки злочинного діяння в кримінальному праві Англії та США.		
Поняття і ознаки злочинного діяння в мусульманському кримінальному праві.		
Класифікація злочинних діянь в законодавстві держав континентальної Європи.		
Класифікація злочинних діянь в кримінальному праві Англії та США.		
Класифікація злочинних діянь в мусульманському кримінальному праві.		

Семінарське заняття 6

Тема: Поняття вини в кримінальному праві України і зарубіжних країн

Методичні рекомендації

Опанування цієї теми студентам слід почати з визначення вини як суб'єктивного (психічного) стану особи, що здійснює протиправне діяння, у кримінальному праві Англії. Знати форми вини за американським правом: з метою, з свідомістю, необережно і недбало. Їх зміст і проблеми розмежування. Закріплення ієрархії форм провини в КК штатів. Сувора (або абсолютна) відповідальність в англо-американському кримінальному праві.

Проаналізувати матеріальний, законодавчий, психологічний ознаки злочинного діяння, а також ознака протиправності в кримінальному праві Франції. Поняття вини в кримінальному праві Франції. Відсутність загального визначення провини в КК Франції. Конструкція загальної (або мінімальної) вини, що характеризує будь-яке злочинне діяння.

Вина в мусульманському праві як психічне ставлення особи до здійснюваного діяння і наслідків. Навмисна і ненавмисна вина.

Питання для обговорення

1. Концепції провини в кримінальному праві.
2. Вина як підстава кримінальної відповідальності і як родове поняття наміру і необережності.
3. Поняття, форми і види вини у кримінальному праві України, ФРН, Франції, Польщі, Чехії, Австрії, Іспанії, КНР, Англії, США, Японії, Афганістану.

Питання для поглибленого вивчення теми

1. Вина як ознака злочинного діяння.
2. Форми вини в англо-саксонській правовій системі: намір, необережність, недбалість.
3. Форми вини в романо-германській правовій системі: умисел і необережність і їх види.
4. Вина в сім'ї релігійного права.
5. Форми вини за кримінальним правом Франції, України, Англії, США (за КК штату Нью-Йорк). Об'єктивне інкримінування.

Вправи для самостійної роботи

Завдання 1

Розкрийте поняття і види покарань, передбачених кримінальним законодавством Великобританії і США.

Завдання 2

Розкрийте поняття та види покарань, передбачених кримінальним законодавством Німеччини та Франції.

Завдання 3

Розкрийте поняття і види покарань, передбачених кримінальним законодавством Китайською народною республікою.

Завдання 4

Розкрийте поняття і види покарань, передбачених кримінальним відповідно до законодавства Японії.

Завдання 5

Розкрийте поняття і види покарань, передбачених кримінальним відповідно до законодавства України.

Семінарське заняття 7
Тема: Суб'єкт злочинного діяння за кримінальним правом
України та зарубіжних країн

Методичні рекомендації

Опанування цієї теми студентам слід почати з визначення поняття суб'єкта злочину, тобто особи, котра підлягає кримінальній відповідальності. При розгляді суб'єкта злочину і особи злочинця необхідно усвідомити кримінально-правове значення особи злочинця. Слід звернути увагу на види суб'єкта злочину: загальний та спеціальний суб'єкти злочину. Вміти виокремлювати ознаки загального суб'єкта злочину та вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність.

Особливу увагу слід звернути на момент досягнення особою віку, з якого настає кримінальна відповідальність. Встановлення віку особи при відсутності офіційних даних, його підтверджуючих. Загальний, знижений та підвищений вік суб'єкта злочину в кримінальному законі України. Критерії встановлення в законі зниженого віку кримінальної відповідальності. Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта злочину. Поняття осудності і її зміст.

Студент повинен знати поняття неосудності за кримінальним правом. Вміти виокремлювати критерії неосудності: медичний (біологічний) та юридичний (психологічний). Ознаки медичного критерію неосудності: хронічне психічне захворювання, тимчасовий розлад душевної діяльності, недоумство, інший хворобливий стан психіки. Значення медичного критерію для визнання особи неосудною. Ознаки юридичного критерію неосудності. Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їх співвідношення. Співвідношення юридичного та медичного критеріїв неосудності. Наслідки визнання особи неосудною. Обмежена осудність. Поняття, критерії і наслідки визнання особи обмежено осудною. Поняття спеціального суб'єкта злочину. Ознаки, що характеризують спеціального суб'єкта злочину. Види спеціальних суб'єктів злочину.

Питання для обговорення

1. Суб'єкт злочинного діяння. Особи, які підлягають кримінальній відповідальності.
2. Вік кримінальної відповідальності та критерії, що використовуються при його визначенні.
3. Юридичні особи як суб'єкти кримінальної відповідальності.
4. Поняття неосудності в кримінальному праві зарубіжних держав.

Питання для поглибленого вивчення теми

1. Які особи підлягають кримінальній відповідальності за законодавством різних країн.
2. З якого віку настає кримінальна відповідальність.
3. Юридичні особи як суб'єкти кримінального права.
4. Дайте поняття неосудності в кримінальному праві зарубіжних країн.

5. У чому полягає сутність Правил Макнатена, що застосовуються в англо-саксонській системі.

6. Дайте поняття обмеженої осудності в кримінальному праві зарубіжних країн.

7. Назвіть особливості кримінальної відповідальності за дії, вчинені в стані сп'яніння.

Вправи для самостійної роботи

Завдання 1

Структурно-логічна схема: Визначення психологічного критерію неосудності в англо-американському кримінальному праві.

Завдання 2

Структурно-логічна схема: Поняття неосудності у кримінальному праві Франції та ФРН.

Завдання 3

Структурно-логічна схема: Суб'єкт злочинного діяння за правом Франції, Російської Федерації, Англії, США (фізичні та юридичні особи, вік кримінальної відповідальності, осудність, обмежена осудність).

Семінарське заняття 8

Тема: Стадії вчинення злочинного діяння у кримінальному праві України та зарубіжних країн

Методичні рекомендації

При вивченні теми студентам необхідно розглянути стадії злочину за кримінальним законодавством України та зарубіжних країн. Здійснити порівняльно-правовий аналіз інститутів готування і замаху на злочин за КК України і попередньої злочинної діяльності за статутами англійського права. Встановити їхні спільні риси та відмінності, особливості відповідальності та призначення покарання. Навести приклади рішення англійських судів у конкретних справах.

Питання для обговорення

1. Готування до злочину.
2. Замах на злочин.
3. Добровільна відмова від злочину.
4. Поняття співучасті у вчиненні злочину та її ознаки.
5. Види співучасті у вчиненні злочину.
6. Форми співучасті у вчиненні злочину.

Питання для поглибленого вивчення теми

1. Поняття стадій вчинення злочину.
2. Підбурювання, змова та замах як самостійні форми попередньої діяльності, що не спричинила шкоди.
3. Відповідальність за організацію зловмисників, змову та невдале підбурювання у кримінальному праві Франції.

4. Поняття замаху у кримінальному праві Франції та ФРН.

5. Добровільна відмова та дійове каяття у кримінальному праві зарубіжних держав.

Вправи для самостійної роботи

Завдання 1

Стадії вчинення злочинного діяння за КК Франції.

Завдання 2

Стадії вчинення злочину за КК Російської Федерації.

Завдання 3

Незакінчені злочини за англійським кримінальним правом: невдале підбурювання, змова, замах на вчинення злочину.

Завдання 4

Добровільна відмова від вчинення злочинного діяння: поняття і правові наслідки.

Завдання 5

Підбурювання, змову і замах як самостійні форми попередньої діяльності.

Завдання 6

Відповідальність за організацію зловмисників, змова, невдале підбурювання.

Завдання 7

Добровільна відмова і діяльне каяття.

Семінарське заняття 9

Тема: Поняття співучасті в кримінальному праві України і зарубіжних країн

Методичні рекомендації

При вивченні теми студентам необхідно усвідомити поняття співучасті в злочині за КК зарубіжних країн. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки співучасті. Поділу співучасті на просте, складне, організовану групу і злочинне угруповання.

Важливо знати форми співучасті, що відображають різну ступінь суспільної небезпеки співучасті.

Необхідно знати види співучасників. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки, що характеризують дії окремих співучасників - виконавців, організаторів, підбурювачів і посібників.

Необхідно звернути увагу на підстави і межі кримінальної відповідальності співучасників. Кваліфікація дій співучасників. Особливості кваліфікації діянь, вчинених членами організованої групи. Індивідуалізація відповідальності і покарання співучасників. Експрес виконавця. Співучасть у злочинах зі спеціальним суб'єктом. Особливості добровільної відмови співучасників.

Питання для обговорення

1. Формування інституту співучасті.
2. Види і форми співучасників.
3. Інститут співучасті у Франції і ФРН.
4. Диференціація відповідальності співучасників. Відповідальність за ексцес виконавця.

Питання для поглибленого вивчення теми

1. Поняття співучасті як будь-якої участі двох або більше осіб у вчиненні злочину.
2. Суб'єктивна сторона співучасті.
3. Акцесорний і контракцесорний підходи до визначення відповідальності співучасників.
4. Види співучасників у американському праві: виконавці і власне співучасники.
5. Підбурювання як вид співучасті.
6. Співучасть у необережному злочині за кримінальним правом Англії і США.
7. Поняття співвиконавця і власне співучасті в кримінальному праві Франції.
8. Змова, організація зловмисників, організована банда, бойова група як види співвиконавця.
9. Співучасть у необережному злочині за кримінальним правом Англії, США та Франції.

Вправи для самостійної роботи

Завдання 1

Формування інституту співучасті в Англії. Класифікація співучасників на виконавців і пособників. Види виконавців і пособників. Закон про співучасників і підбурювачів 1861 р Сучасне трактування співучасті в англо-американському кримінальному праві.

Завдання 2

Сім'я загального права: панівна теорія співучасті; виконавці та пособники в скоєнні злочину; відмінності в регламентації інституту співучасті в кримінальному праві Англії; приватні питання співучасті (ексцес виконавця, доторканність до злочину і так далі).

Завдання 3

Сім'я континентального права: панівна теорія співучасті; співучасть у кримінальній праву Німеччини (соісполнительство (Täterschaft), власне співучасть (Teilnahme)); співучасть у кримінальній праву Франції (співвиконавці (coauteurs), власне співучасть (complicité)); приватні питання співучасті (ексцес виконавця, доторканність до злочину і так далі).

Завдання 4

Інститут співучасті у Франції і ФРН. Значення акцесорної теорії в формуванні даного інституту. Відсутність загального нормативного визначення співучасті в КК Франції та КК ФРН. Основні умови

відповідальності за співучасть, що відносяться до характеристики головного злочинного акту і до акту співучасті.

Завдання 5

Основні ознаки співучасті в мусульманській правовій доктрині. Пряма (виконавець, співвиконавець) і опосередкована співучасть (підбурювач, пособник). Специфіка розмежування посібництва і співвиконавця в мусульманському кримінальному праві.

Семінарське заняття 10

Тема: Обставини, що виключають злочинність діяння в кримінальному праві України та зарубіжних країн

Методичні рекомендації

З'ясовуючи зміст поняття «необхідна оборона» за кримінальним правом зарубіжних країн, насамперед треба звернути увагу на термінологічні особливості юридичного закріплення цього інституту. Знати, що у країнах англосаксонської правової системи (Англії, США, Австралії) термін «необхідна оборона» взагалі не вживається, натомість поняття «самооборона» охоплює собою самозахист, захист третіх осіб та власності, а також затримання особи, яка вчинила злочин. У кримінальних кодексах Бельгії, Бразилії, Італії, Куби, Франції та деяких інших країн використовується термін «правомірна оборона» («правомірний захист»).

Здійснюючи компаративне дослідження ознак необхідної оборони за кримінальним правом зарубіжних держав, особливу увагу слід звертати на такі ознаки, як своєчасність і співрозмірність оборони. Так, у кримінальному законодавстві нерідко необхідною обороною визнається захист не лише від наявного, а й від майбутнього посягання (КК Австрії, Бразилії, Данії, Латвії, Литви, Угорщини, окремих штатів США та ін.). За загальним правом Англії співрозмірність оборони визначається як «розумна необхідність» при застосуванні сили. Додатково слід виділяти ознаки, у яких проявляються особливості інституту необхідної оборони в законодавстві зарубіжних країн. Наприклад, на відміну від кримінального права України, дія положень щодо самооборони за правом Англії поширюється як на потерпілих чи інших осіб, так і на працівників поліції, отже, останні визнаються суб'єктами необхідної оборони.

Питання для обговорення

1. Поняття «необхідна оборона» та її підстава у КК зарубіжних країн.
2. Ознаки необхідної оборони у КК зарубіжних країн.
3. Перевищення меж необхідної оборони у КК зарубіжних країн.

Питання для поглибленого вивчення теми

1. Поняття та види обставин, що виключають злочинність діяння.
2. Необхідна оборона.
3. Умови правомірності необхідної оборони стосовно захисту.
4. Уявна оборона.
5. Затримання особи, що вчинила злочин.
6. Крайня необхідність.
7. Фізичний або психічний примус.
8. Виконання наказу або розпорядження.
9. Діяння, пов'язане з ризиком.
10. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

Вправи для самостійної роботи

Завдання 1

Інститут необхідної оборони в країнах романо-германської правової системи.

Завдання 2

Інститут необхідної оборони в країнах англо-американської правової системи.

Завдання 3

Підстави для застосування необхідної оборони за КК зарубіжних країн.

Завдання 4

Перевищення меж необхідної оборони за КК зарубіжних країн.

Завдання 5

Складові елементи та поняття крайньої необхідності за КК зарубіжних країн.

Завдання 6

Перевищення меж крайньої необхідності за КК зарубіжних країн.

Завдання 7

Відмінності необхідної оборони від крайньої необхідності за КК зарубіжних країн.

Семінарське заняття 11

Тема: Поняття, система і види покарань, інших заходів кримінальної відповідальності в кримінальному праві України і зарубіжних країн

Методичні рекомендації

Опанування цієї теми студентам слід почати з визначення поняття покарання у кримінальному праві зарубіжних країн. При розгляді системи покарань, необхідно виокремити основні і додаткові види покарань в різних країнах. Слід звернути увагу на інститут пробації.

Особливу увагу слід звернути на проблемні питання звільнення від кримінальної відповідальності і покарання. Поняття звільнення від кримінальної відповідальності. Система підстав звільнення від кримінальної відповідальності. Загальні і спеціальні види інститутів звільнення від кримінальної відповідності за чинним законодавством.

Питання для обговорення

1. Поняття покарання у кримінальному праві зарубіжних країн. Цілі покарання.
2. Система покарань. Основні і додаткові види покарань в різних країнах.
3. Види покарань. Позбавлення волі, штраф, смертна кара як основні види покарань.
4. Покарання, передбачені за злочини в мусульманському праві.
5. Інститут пробації.

Питання для поглибленого вивчення теми

1. Поняття і цілі покарання в кримінальному праві України і зарубіжних держав.
2. Система покарань та інших заходів кримінальної відповідальності в кримінальному законодавстві України, ФРН, Франції, Польщі, США, Англії, Сменської Республіки, Лівії, ПАР.
3. Смертна кара в кримінальному законодавстві у судовій практиці України і зарубіжних держав.
4. Інститут пробації в кримінальному праві США, Англії, Франції.
5. Заходи безпеки в кримінальному праві України та зарубіжних держав, їх відмінність від покарання.

Вправи для самостійної роботи

Блок I

Завдання 1

Розкрийте поняття і види покарань, передбачених кримінальним законодавством Великобританії і США.

Завдання 2

Розкрийте поняття та види покарань, передбачених кримінальним законодавством Німеччини та Франції.

Завдання 3

Розкрийте поняття і види покарань, передбачених кримінальним законодавством Китайською народною республікою.

Завдання 4

Розкрийте поняття і види покарань, передбачених кримінальним законодавством Японії.

Блок II

Завдання 1

Вкажіть підстави притягнення до кримінальної відповідальності згідно кримінального законодавства Великобританії і США.

Завдання 2

Вкажіть підстави притягнення до кримінальної відповідальності згідно кримінального законодавства Німеччини і Франції.

Завдання 3

Вкажіть підстави притягнення до кримінальної відповідальності згідно кримінального законодавства мусульманських держав.

Семінарське заняття 12

Тема: Звільнення від покарання та його відбування за кримінальним правом України і зарубіжних країн. Судимість.

Методичні рекомендації

Опанування цієї теми студентам слід почати з визначення поняття звільнення від покарання, його підстави, умови та види. Знати відмінність між звільненням від покарання і звільненням від кримінальної відповідальності. Підстави та умови його застосування. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням. Контроль за поведінкою засуджених, звільнених від відбування покарання з випробуванням. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням. Підстави скасування звільнення від відбування з випробуванням та його наслідки.

Особливу увагу слід звернути на питання та кримінально-правову значимість судимості. Виникнення і припинення судимості. Способи припинення судимості. Правові наслідки судимості. Поняття і умови погашення судимості. Строки погашення судимості. Обчислення строків погашення судимості. Наслідки вчинення нового злочину протягом цих строків. Зняття судимості та умови його застосування. Відміна зняття судимості від її погашення. Види зняття судимості. Особи, які визнаються такими, що не мають судимості.

Питання для обговорення

1. Поняття та правова характеристика звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальним правом України і зарубіжних країн.
2. Класифікація видів звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальним правом України і зарубіжних країн.
3. Правові підстави звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальним правом України і зарубіжних країн.
4. Порядок звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальним правом України і зарубіжних країн.

Питання для поглибленого вивчення теми

1. Поняття звільнення від покарання, його підстави, умови та види за кримінальним правом України і зарубіжних країн.
2. Звільнення від покарання у разі прийняття нового закону за кримінальним правом України і зарубіжних країн.
3. Звільнення від покарання у зв'язку з втратою особою суспільної небезпечності за кримінальним правом України і зарубіжних країн.

4. Звільнення від відбування покарання з випробуванням, його види за кримінальним правом України і зарубіжних країн.

5. Звільнення від відбування покарання з випробуванням за кримінальним правом України і зарубіжних країн.

6. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років за кримінальним правом України і зарубіжних країн.

7. Звільнення від покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку за кримінальним правом України і зарубіжних країн.

8. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання за кримінальним правом України і зарубіжних країн.

9. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким видом покарання за кримінальним правом України і зарубіжних країн.

10. Звільнення від покарання за хворобою за кримінальним правом України і зарубіжних країн. Його види і підстави.

11. Поняття та кримінально-правове значення судимості за кримінальним правом України і зарубіжних країн.

12. Виникнення і припинення судимості за кримінальним правом України і зарубіжних країн.

13. Поняття і умови погашення судимості за кримінальним правом України і зарубіжних країн.

14. Зняття судимості та умови його застосування за кримінальним правом України і зарубіжних країн.

Вправи для самостійної роботи

Завдання 1

Які положення про звільнення від кримінальної відповідальності передбачає кримінальне законодавство України?

Завдання 2

Які положення про звільнення від кримінальної відповідальності передбачає кримінальне законодавство США?

Завдання 3

Які положення про звільнення від кримінальної відповідальності передбачає кримінальне законодавство Франції?

Завдання 4

Які положення про звільнення від кримінальної відповідальності передбачає кримінальне законодавство Німеччини?

Завдання 5

Які положення про звільнення від кримінальної відповідальності передбачає кримінальне законодавство ісламських держав?

Завдання 6

Розкрийте зміст підстав звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальним законодавством мусульманських держав.

Семінарське заняття 13

Тема: Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх у кримінальному праві України і деяких зарубіжних країн

Методичні рекомендації

В результаті вивчення матеріалу, студент повинен знати: основні положення, сутність і зміст основних понять, категорій, що регламентують особливості кримінальної відповідальності і покарання неповнолітніх, порядок їх звільнення від кримінальної відповідальності і покарання, види кримінальних покарань і заходів виховного впливу, застосування яких можливо по відношенню до неповнолітніх. Студент повинен навчитися аналізувати юридичні факти, пов'язані зі злочинністю неповнолітніх; аналізувати, тлумачити і правильно застосовувати кримінально-правові норми, що регламентують особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх та їх покарання. Студент повинен оволодіти навичками роботи з кримінальним законодавством, що встановлює кримінальну відповідальність неповнолітніх, види і порядок призначення їм покарань, примусових заходів виховного впливу, терміни давності і строки погашення судимості, порядок умовно-дострокового звільнення від відбування покарання.

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика кримінальної відповідальності і покарання неповнолітніх.
2. Види покарань, що призначаються неповнолітнім і особливості їх призначення.
3. Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного впливу.
4. Види примусових заходів виховного впливу.
5. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання та від відбування покарання. Строки давності та погашення судимості.

Питання для поглибленого вивчення теми

1. Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх у кримінальному законодавстві України і окремих зарубіжних держав.
2. Ювенальна юстиція у Франції.
3. Система альтернативних кримінальному покаранню заходів впливу на неповнолітніх в кримінальному законодавстві зарубіжних держав.

Вправи для самостійної роботи

Завдання 1

Розкажіть про покарання які застосовуються до неповнолітніх в кримінальному законодавстві Великобританії і США.

Завдання 2

Перерахуйте види покарань, що застосовуються до неповнолітніх згідно кримінального законодавства Німеччини і Франції.

Завдання 3

Які види покарань застосовуються до неповнолітніх і як згідно кримінального кодексу Японії.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 ОСОБЛИВА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Семінарське заняття 14

Тема: Система Особливої частини кримінального права Україні та зарубіжних країн

Методичні рекомендації

У процесі підготовки до семінарського заняття необхідно звернути увагу на:

Передусім слід пам'ятати, що метою даної теми є надання загальної характеристики Особливої частини кримінального права України та зарубіжних країн.

На підставі визначення Особливої частини потрібно показати загальні її риси, серед яких: Особлива частина – це сукупність кримінально-правових інститутів і норм, що визначають конкретні види злочинів та передбачають види (розміри) покарань за їх вчинення. Ці норми за їх певним переліком утворюють саме Особливу частину та об'єднуються в групи (розділи), розташовані відповідно до визначеного порядку. Далі бажано зупинитися на органічному зв'язку норм Особливої частини з нормами Загальної частини, що їх застосування та реалізація неможливі без використання загальних положень кримінального права.

Питання для обговорення

1. Система Особливої частини кримінального права зарубіжних держав.
2. Загальна характеристика структури Особливої частини кримінального права.
3. Особлива частина як система кримінально-правових інститутів і норм, що визначають поняття і ознаки конкретних видів злочинів і санкцій за їх вчинення.
4. Особливості кримінально-правових санкцій.

Питання для поглибленого вивчення теми

1. Особлива частина як система кримінально-правових інститутів і норм, що визначають поняття і ознаки конкретних видів злочинних діянь і покарань за їх вчинення.
2. Особливості системи Особливої частини кримінального права в сучасних зарубіжних державах.

3. Особлива частина як система кримінально-правових норм, що визначає конкретні види злочинів.

Вправи для самостійної роботи

Завдання 1

Яка система Особливої частини кримінального права зарубіжних держав?

Завдання 2

Система особливої частини кримінального права США.

Завдання 3

Система особливої частини кримінального права Франції.

Завдання 4

Система особливої частини ФРН і Казахстану.

Семінарське заняття 15

Тема: Злочини проти життя і здоров'я в кримінальному законодавстві України і зарубіжних країнах

Методичні рекомендації

У процесі підготовки до семінарського заняття необхідно звернути увагу на:

Проблемні питання об'єктивних та суб'єктивних ознак складів злочинів проти життя та здоров'я особи в кримінальному законодавстві України і зарубіжних країнах.

Особливості кваліфікації злочинів проти життя та здоров'я особи в кримінальному законодавстві України і зарубіжних країнах.

Питання для обговорення

1. Злочини проти життя і здоров'я у континентальній правовій системі.
2. Злочини проти життя і здоров'я в англо-американській правовій системі.
3. Злочини проти життя і здоров'я у мусульманській правовій системі.

Питання для поглибленого вивчення теми

1. Злочини проти життя, здоров'я, честі, гідності, особистої свободи і статевої самовизначення в кримінальному законодавстві України та зарубіжних держав.
2. Злочини проти життя і здоров'я в праві країн Африки.
3. Злочини проти життя і здоров'я в праві країн Латинської Америки.
4. Злочини проти життя і здоров'я в праві країн Південно-Східної Азії.

Вправи для самостійної роботи

Завдання 1

Дайте визначення поняття злочину проти особистості і розкрийте зміст даних норм, що містяться в кримінальному законодавстві Великобританії.

Завдання 2

Дайте визначення поняття злочину проти особистості і розкрийте зміст даних норм, що містяться в кримінальному законодавстві США.

Завдання 3

Дайте визначення поняття злочину проти особистості і розкрийте зміст даних норм, що містяться в кримінальному законодавстві Німеччини.

Завдання 4

Дайте визначення поняття злочину проти особистості і розкрийте зміст даних норм, що містяться в кримінальному законодавстві Франції.

Завдання 5

Дайте визначення поняття злочину проти особистості і розкрийте зміст даних норм, що містяться в кримінальному законодавстві мусульманських держав.

Завдання 6

Дайте визначення поняття злочину проти особистості і розкрийте зміст даних норм, що містяться в кримінальному законодавстві КНР.

Завдання 7

Дайте визначення поняття злочину проти особистості і розкрийте зміст даних норм, що містяться в кримінальному законодавстві Японії.

Семінарське заняття 16

Тема: Злочини проти власності в кримінальному законодавстві України і зарубіжних країнах

Методичні рекомендації

У процесі підготовки до семінарського заняття необхідно звернути увагу на:

Вміти здійснювати порівняльний аналіз приписів чинного КК України і відповідних положень кримінального законодавства зарубіжних країн щодо кримінальної відповідальності за злочини проти власності; встановлення спільних рис та відмінностей у регламентації кримінальної відповідальності за вказані злочини в Україні та зарубіжних країн, з'ясування особливостей їх караності.

Крім того, студент має дати загальну характеристику злочинів проти власності, при цьому вказати, що за загальними ознаками, що характеризують злочини проти власності, вони істотно розрізняються між собою за характером діяння, способом їх вчинення, мотивами та метою. Саме це дає можливість класифікувати їх на різні групи, побудувати їх систему. Необхідно розглянути види цих злочинів. Далі слід обов'язково показати, як врегульовано дане питання в кримінальному законодавстві зарубіжних країн, а саме які злочини належать до цієї групи та які ознаки злочинів проти власності.

Питання для обговорення

1. Злочини проти власності у континентальній правовій системі.
2. Злочини проти власності в англо-американській правовій системі.
3. Злочини проти власності у мусульманській правовій системі.

Питання для поглибленого вивчення теми

1. Злочини проти власності в праві країн Африки.
2. Злочини проти власності в праві країн Латинської Америки.
3. Злочини проти власності в праві країн Південно-Східної Азії.

Вправи для самостійної роботи

Завдання 1

Дайте визначення поняття злочину проти власності та розкрийте зміст кримінально-правових норм в законодавстві Великобританії.

Завдання 2

Дайте визначення поняття злочину проти власності та розкрийте зміст кримінально-правових норм в законодавстві США.

Завдання 3

Дайте визначення поняття злочину проти власності та розкрийте зміст кримінально-правових норм в законодавстві Німеччини.

Завдання 4

Дайте визначення поняття злочину проти власності та розкрийте зміст кримінально-правових норм в законодавстві Франції.

Завдання 5

Дайте визначення поняття злочину проти власності та розкрийте зміст кримінально-правових норм в законодавстві мусульманських держав.

Завдання 6

Дайте визначення поняття злочину проти власності та розкрийте зміст кримінально-правових норм в законодавстві КНР.

Завдання 7

Дайте визначення поняття злочину проти власності та розкрийте зміст кримінально-правових норм в законодавстві Японії.

Семінарське заняття 17

Тема: Злочини проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави в кримінальному законодавстві України і зарубіжних країнах

Методичні рекомендації

У процесі підготовки до семінарського заняття необхідно звернути увагу на:

Загальна характеристика злочинів проти основ національної безпеки України. Характеристика окремих складів злочинів проти основ національної безпеки. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади.

Державна зрада та Шпигунство. Умови звільнення від кримінальної відповідальності за державну зраду та шпигунство. Відмінність від розголошення державної таємниці та розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості.

Посягання на життя державного чи громадського діяча. Відмінність від вбивства, вчиненого у зв'язку з виконанням потерпілою особою службового чи громадського обов'язку. Диверсія. Відмінність від терористичного акту.

Питання для обговорення

1. Злочини проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави у континентальній правовій системі.
2. Злочини проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави в англо-американській правовій системі.
3. Злочини проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави у мусульманській правовій системі.

Питання для поглибленого вивчення теми

1. Злочини проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави в праві країн Африки.
2. Злочини проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави в праві країн Латинської Америки.
3. Злочини проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави в праві країн Південно-Східної Азії.

Вправи для самостійної роботи

Завдання 1

Дайте визначення поняття злочину проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави та розкрийте зміст кримінально-правових норм в законодавстві Великобританії.

Завдання 2

Дайте визначення поняття злочину проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави та розкрийте зміст кримінально-правових норм в законодавстві США.

Завдання 3

Дайте визначення поняття злочину проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави та розкрийте зміст кримінально-правових норм в законодавстві Німеччини.

Завдання 4

Дайте визначення поняття злочину проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави та розкрийте зміст кримінально-правових норм в законодавстві Франції.

Завдання 5

Дайте визначення поняття злочину проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави та розкрийте зміст кримінально-правових норм в законодавстві мусульманських держав.

Завдання 6

Дайте визначення поняття злочину проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави та розкрийте зміст кримінально-правових норм в законодавстві КНР.

Завдання 7

Дайте визначення поняття злочину проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави та розкрийте зміст кримінально-правових норм в законодавстві Японії.

Семінарське заняття 18

Тема: Поняття і види корупційних злочинів в кримінальному законодавстві України і зарубіжних країнах

Методичні рекомендації

У процесі підготовки до семінарського заняття необхідно звернути увагу на:

Міжнародні антикорупційні стандарти та протидії корупції та напрями вдосконалення кримінального законодавства щодо боротьби з корупційними злочинами.

Тенденції розвитку кримінального законодавства щодо протидії корупції та завдання кримінально-правової боротьби з нею (проблеми уніфікації поняття посадової особи і особи, що виконує управлінські функції в комерційних та інших організаціях, введення кримінальної відповідальності юридичних осіб за корупційні злочини та ін.).

Питання для обговорення

1. Корупція і її суспільна небезпека.
2. Поняття і види корупційних злочинів в кримінальному законодавстві України, держав - учасниць СНД, держав англо-американської та держав романо-германської (континентальної) правової системи.
3. Порівняльна характеристика кримінально-правових засобів протидії корупції в Україні та зарубіжних державах.

Питання для поглибленого вивчення теми

1. Поняття, основні ознаки та види корупції.
2. Корупція, як негативне соціально-правове явище.
3. Суб'єкти відповідальності за корупційні діяння.
4. Суб'єкти, які здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції.
5. Заходи, спрямовані на запобігання і протидію корупції.
6. Відповідальність за корупційні діяння.

Вправи для самостійної роботи

Завдання 1

Проаналізуйте досвід запобігання та протидії корупції в країнах ЄС, США та інших високорозвинених країнах.

Завдання 2

Основні засади міжнародного нормативно-правового регулювання запобігання та протидії корупції.

Завдання 3

Зарубіжний досвід організації інституцій у сфері антикорупційної діяльності: правові засади вдосконалення діяльності державного бюро розслідувань у світлі адаптації до міжнародних стандартів.

Завдання 4

Міжнародно-правовий аспект протидії корупції та зарубіжний досвід протидії корупційним правопорушенням та його впровадження в Україні.

Завдання 5

Ефективність антикорупційної політики: позитивний досвід зарубіжних країн.

Завдання 6

Нормативне закріплення корупційних злочинів за законодавством України та їх класифікація.

Завдання 7

Політична корупція: концептуалізація поняття, форми прояву, суб'єктний склад.

Завдання 8

Європейські формати політичної корупції й антикорупційних стратегій: традиції і новації у Великій Британії та Німеччині.

Завдання 9

Політична корупція в азійських державах: національні контрасти форм і методів протидії (Сінгапур, Гонконг, КНР).

Завдання 10

Політична корупція в умовах неоавторитаризму держав Центральної Азії (Таджикистан, Киргизстан, Казахстан).

ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ «ПОРІВНЯЛЬНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО»

1. Смертна кара в кримінальному праві зарубіжних країн.
2. Необхідна оборона в кримінальному праві України і зарубіжних країн.
3. Кримінальна відповідальність юридичних осіб.
4. Неосудність в кримінальному праві України і зарубіжних країн.
5. Захист прав неповнолітніх у кримінальному праві зарубіжних країн.
6. Відповідальність за злочини проти власності в країнах континентального права.
7. Злочини проти життя і здоров'я в кримінальному праві країн Латинської Америки.
8. Основні і додаткові покарання у кримінальному праві зарубіжних держав.
9. Протидія корупційним порушенням в кримінальному законодавстві зарубіжних країн.
10. Поняття і значення заходів безпеки в кримінальному праві зарубіжних держав.
11. Умови залучення фізичних осіб до кримінальної відповідальності в зарубіжних країнах і Україні.
12. Акцесортна теорія співучасті і її відображення в доктрині і законодавстві зарубіжних країн.
13. Джерела кримінального права України і зарубіжних країн.
14. Юридичні особи як суб'єкти злочину.

**Варіанти модульних контрольних робіт з дисципліни
«Порівняльне кримінальне право»
для студентів очної/заочної форми навчання, II семестр**

Варіант 1

1. Критерії встановлення неосудності і обмеженої осудності в кримінальному законодавстві зарубіжних країнах.

2. Виконавець злочинного діяння. Особливості доктринального і законодавчого розуміння співвиконавця.

Задача

У громадянина Італії, який прибув з Пакистану на територію України, у час проходження митного огляду в аеропорту була виявлена велика партія наркотичних речовин. Влада Пакистану зажадала видачі злочинця, оскільки придбання наркотиків було скоєно на території Пакистану. Влада Італії також пред'явила вимогу про видачу, оскільки наркотики повинні були поширюватися, як стверджував сам винний, на території Італії, до того ж злочинець є громадянином Італії.

ПИТАННЯ:

1. Що є місцем скоєння даного злочину?
2. Яке правове значення матиме в даному випадку громадянство особи?
3. Який принцип дії кримінального закону в просторі буде застосований в даному випадку?
4. Чи підпадає даний злочин під юрисдикцію України?
5. Ознайомтесь з Конвенцією ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів або психотропних речовин 1988 року.

Варіант 2

1. Критерії встановлення вікового порогу кримінальної відповідальності в Україні та зарубіжних країнах.

2. Причетність до злочину у вітчизняному та зарубіжному кримінальному праві: поняття та види.

Задача

Істомін під час перебування в туристичній подорожі в Об'єднаних Арабських Еміратах в останній день свого перебування за кордоном, будучи в стані сп'яніння, керуючи транспортним засобом заподіяв тяжкі тілесні ушкодження громадянину Єгипту. Потерпіла сторона згодна на «дійя».

ПИТАННЯ:

1. Що це за покарання?
2. Після винесення рішення судом ОАЕ, чи буде Істомін притягнутий до кримінальної відповідальності в Україні?

Варіант 3

1. Значення релігійних постулатів для формування основ кримінального законодавства.

2. Охарактеризуйте види співучасників і форми співучасті у кримінальному законодавстві двох країн, що належать до різних правових сімей. Назвіть ознаки співучасті в кожній з країн.

Задача

Під час розслідування кримінальної справи проти громадянина Китаю за фактом побиття ним своєї співмешканки (також громадянки Китаю) правоохоронними органами КНР було встановлено, що даний громадянин завдавав своїй дружині тілесні ушкодження за те, що вона незаконно користувалася Facebook. На суді чоловік пояснив, що він припиняв антигромадську діяльність своєї дружини.

ПИТАННЯ:

1. Дайте кваліфікацію даного діяння за КК КНР.
2. Чи буде чоловік звільнений від кримінальної відповідальності?

Варіант 4

1. Можливості застосування судового прецеденту як джерела кримінального права в країнах романо-германської правової сім'ї, в тому числі і в Україні.

2. Знайдіть і проаналізуйте статті кримінального закону, що регулюють інститут співучасті країнах романо-германської правової сім'ї.

Задача

Дипломат посольства Грузії в США вжив алкоголь і керуючи транспортним засобом на пішохідному переході збив громадянина США 32 років.

ПИТАННЯ:

1. Як будуть кваліфіковані дії дипломатичного працівника?

Варіант 5

1. Позитивні та негативні аспекти використання судового прецеденту як джерела кримінального права.

2. Охарактеризуйте інститут причетності до злочину в країнах романо-германської правової сім'ї.

Задача

Громадянин Акайкін під час сварки штовхнув пана Влазнева. Громадянин Влазнев інстинктивно зробив крок назад і наступив на бананову шкірку. Послизнувшись на шкірці, він впав і вдарився головою об камінь, від чого помер.

ПИТАННЯ:

1. Дайте аналіз скоєного усіма згаданими особами згідно з кримінальним законодавству України і зарубіжних країн.
2. Проаналізуйте провину в цьому злочині.
3. Порівняйте відповідальність за дане діяння в різних країнах.

Варіант 6

1. Особливості кримінально-правової регламентації необхідної оборони і крайньої необхідності в зарубіжних країнах, їх специфіка правозастосовчої практики.

2. Порівняйте інститут співучасті в Україні і в країнах романо-германської правової сім'ї.

Задача

Артем, 13 років, Борис 14 років, Славко 16 років і Денис 18 років вночі викрали чужий автомобіль з цілю покататися в ньому. Після вони зіштовхнули автомобіль в рів і підпалили його.

ПИТАННЯ:

1. Дайте аналіз скоєного усіма згаданими особами згідно з кримінальним законодавством України і зарубіжних країн.

2. Проаналізуйте вік кримінальної відповідальності осіб в даному злочині.

3. Порівняйте відповідальність за дане діяння в різних країнах.

Варіант 7

1. Можливості використання зарубіжного досвіду конструювання кримінально-правових норм про відповідальність юридичних осіб для реформування вітчизняного кримінального законодавства.

2. Порядок звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальним правом України і зарубіжних країн.

Задача

Артем і Василь, знаючи, що денна виручка в магазині залишилася на ніч у касі, зламали віконниці вікна і проникли в магазин. Розкривши ящик, в якому зберігалися гроші, і забравши їх, вони намагалися вийти на вулицю. Однак їх помітив сторож, який спав в підсобному приміщенні і підняв крик. Тоді Артем схопив з прилавка кілограмову гирю і кинув в сторожа, вибивши йому зуби.

ПИТАННЯ:

1. Дайте аналіз скоєного усіма згаданими особами згідно з кримінального законодавства України і зарубіжних країн.

2. Розкрийте поняття незаконного проникнення в житло, приміщення чи інше сховище - кваліфікуючої ознаки різних форм розкрадання.

3. Порівняйте відповідальність за дане діяння в різних країнах.

Варіант 8

1. Позитивні і негативні аспекти встановлення відповідальності юридичних осіб (корпорацій) в кримінальному праві Франції та США.

2. Правові підстави звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальним правом України і зарубіжних країн.

Задача

Спецслужбою однієї з країн НАТО з метою проведення ворожої діяльності проти Хорватії був завербований співробітник Міністерства оборони цієї держави Сомін. Він неодноразово за грошову винагороду передавав представникам іноземної розвідки секретні матеріали, до яких мав доступ за родом своєї служби. Боячись викриття, Сомін добровільно з'явився з повинною в поліцію.

ПИТАННЯ:

1. Дайте аналіз скоєного усіма згаданими особами згідно з кримінальним законодавству РФ і зарубіжних країн.
2. Чи є підстави для звільнення С. від кримінальної відповідальності за законодавству різних країн?
3. Порівняйте відповідальність за дане діяння в різних країнах.

Варіант 9

1. Проаналізуйте з точки зору всіх можливих класифікацій злочинних діянь, які існують в законодавстві і правовій доктрині Англії, США і Франції, наступне діяння: статеві зносини, вчинене всупереч волі потерпілої (жінки) суб'єктом (чоловіком) із застосуванням насильства (згвалтування). Як слід охарактеризувати вказане діяння з урахуванням класифікацій, запропонованих правовою доктриною України і передбачених в КК України?

2. Класифікація видів звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальним правом України і зарубіжних країн.

Задача

Судді Іващенко та Нудельман, співробітники поліції Абілов і Митько організували групу, яка оплачувалася злочинними угрупованнями за те, що приймала потрібні в їх інтересах рішення з кримінальних справ.

ПИТАННЯ:

1. Дайте аналіз скоєного усіма згаданими особами згідно з кримінальним законодавством України і зарубіжних країн.
2. Порівняйте відповідальність за дане діяння в різних країнах.

Варіант 10

1. Проаналізуйте з точки зору всіх можливих класифікацій злочинних діянь, які існують в законодавстві і правовій доктрині Франції, ФРН і Ірану, наступне діяння: умисне заподіяння смерті іншій людині (вбивство) при відсутності будь-яких пом'якшуючих чи обтяжуючих обставин. Як слід охарактеризувати вказане діяння з урахуванням класифікацій, запропонованих правовою доктриною України і передбачених в КК України?

2. Поняття та правова характеристика звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальним правом України і зарубіжних країн.

Задача

Громадянин А. написав громадянину Б. лист, в якому містилася пропозиція зробити якесь злочинне діяння, за вчинення якого громадянину Б.

було обіцяно сприяння в просуванні по службі. В силу неякісної роботи співробітників поштового відділення лист адресатом отримано не було.

ПИТАННЯ:

1. Чи можливе притягнення громадянина А. до кримінальної відповідальності за скоєне в Англії, США, Франції та Україні?

2. Якщо так, то як слід оцінювати дане діяння з точки зору стадій злочинної діяльності?

3. Чи має значення об'єкт злочинного посягання, яке було запропоновано зробити громадянином А.?

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Принцип «nullum crimen sine lege» означає:

- a) Відповідність тяжкості покарання тяжкості злочину;
- b) Немає злочину без вказівки в законі;
- c) Караним є лише злочинне діяння;
- d) Двічі за одне не відповідають.

2. Не є представником освітньо-гуманістичного напрямки:

- a) Жан Поль Марат;
- b) Монтеск'є;
- c) Іммануїл Кант;
- d) Чезаре Беккарія.

3. У кримінальному праві яких країн є поняття «складу злочину»:

- a) Англія;
- b) Франція;
- c) Німеччина;
- d) США.

4. Що таке actus reus:

- a) Злочинне діяння;
- b) Вина;
- c) Порушення закону;
- d) Небезпечний стан.

5. Кваліфікація кримінальних правопорушень - це?

- a) Сукупність об'єктивних та суб'єктивних ознак, що характеризує суспільно-небезпечне діяння як кримінально протиправне;
- b) Встановлення та юридичне закріплення точної відповідності між ознаками вчиненого діяння й ознаками складу кримінального правопорушення, передбаченого законом про кримінальну відповідальність;
- c) Встановлення у вчиненому суспільно небезпечному діянні ознак кримінального правопорушення;
- d) Відсутність норми, яка б передбачала відповідальність за вчинене суспільне небезпечне діяння.

6. Країни, в кримінальному законодавстві яких міститься поняття «злочину»:

- a) Казахстан;
- b) Білорусь;
- c) Україна;
- d) Узбекистан;
- e) Росія;
- f) Литва;
- g) Латвія;
- h) Естонія.

7. Що не є формою провини за англійським правом:

- a) Намір;

- b) Необережність;
- c) Завідомість;
- d) Недбалість.

8. За КК Франції неповнолітніми є особи:

- a) Від 13-18;
- b) Від 14-18;
- c) Від 16-18;
- d) Від 16-21.

9. Судовий прецедент є джерелом:

- a) Японії;
- b) Франції;
- c) Англії;
- d) Німеччини.

10. Порівняльне правознавство це:

- a) Галузь правової науки;
- b) Галузь законодавства;
- c) Метод дослідження правових явищ.

11. Джерелами кримінального права Франції є:

- a. Конституція;
- b. Кримінальний кодекс;
- c. Кримінально-процесуальний кодекс;
- d. доктрина.

12. Джерелами кримінального права Німеччини є:

- a. Основний Закон;
- b. Кримінальний кодекс;
- c. Закон про відправлення правосуддя у справах неповнолітніх;
- d. доктрина.

13. Основним джерелом кримінального права Англії є:

- a. закон;
- b. доктрина;
- c. судовий прецедент;
- d. звичай.

14. Джерелами кримінального права в федеральній системі США є:

- a. Конституція;
- b. акти Конгресу;
- c. судовий прецедент;
- d. доктрина;
- e. підзаконні акти.

15. Джерелами кримінального права штатів (в США) є:

- a. Конституція США;
- b. конституції штатів;

- c. кримінальні кодекси;
- d. підзаконні акти;
- e. судовий прецедент;
- f. доктрина.

16. Джерелом кримінального права в країнах Балтії є:

- a) кримінальний кодекс;
- b) судовий прецедент;
- c) доктрина.

17. Джерелом кримінального права в державах- учасницях СНД є:

- a) кримінальний кодекс;
- b) судовий прецедент;
- c) доктрина;
- d) звичай.

18. Джерелами мусульманського кримінального права є:

- a) Коран;
- b) Сунна;
- c) доктрина;
- d) судовий прецедент;
- e) звичай.

19. Злочином в кримінальному праві Франції визнається діяння:

- a) Протиправне діяння;
- b) суспільно небезпечне діяння;
- c) винна;
- d) покарання.

20. Злочином в кримінальному праві Німеччини визнається діяння:

- a) протиправне діяння;
- b) суспільно небезпечне діяння;
- c) винна;
- d) покарання.

21. Класифікація посягань по КК Франції:

- a) злочини;
- b) проступки;
- c) малозначні діяння;
- d) правопорушення.

22. Класифікація посягань по КК Німеччини:

- a) злочини;
- b) проступки;
- c) правопорушення;
- d) малозначні діяння.

23. Класифікація злочинів у кримінальному праві Англії:

- a) фелонії;

- b) місдімінор;
- c) статутні;
- d) за загальним праву.

24. Класифікація посягань по КК штату Техас:

- a) статутні;
- b) за загальним правом;
- c) фелонії;
- d) місдімінор.

25. До злочинів категорії «худуд» за мусульманським кримінальним правом відносяться:

- a) проти прав всіх мусульман;
- b) проти прав індивіда;
- c) інші.

26. До злочинів категорії «кісас» за мусульманським кримінальним правом відносяться:

- a) проти прав всіх мусульман;
- b) проти прав індивіда;
- c) інші.

27. Мінімальний вік, з якого настає кримінальна відповідальність, за КК Франції становить:

- a) 12 років;
- b) 13 років;
- c) 14 років;
- d) 15 років;
- e) 16 років.

28. Мінімальний і загальний вік, з якого настає кримінальна відповідальність, за кримінальним правом Німеччини становить:

- a) 12 років;
- b) 13 років;
- c) 14 років;
- d) 15 років;
- e) 16 років.

29. Мінімальний вік, з якого настає кримінальна відповідальність, за КК України становить:

- a) 12 років;
- b) 13 років;
- c) 14 років;
- d) 15 років;
- e) 16 років.

30. Мінімальний вік, з якого настає кримінальна відповідальність, за кримінальним правом Англії становить:

- a) 10 років;
- b) 12 років;

- c) 14 років;
- d) 15 років;
- e) 16 років.

31. Мінімальний і загальний вік, з якого настає кримінальна відповідальність, за КК штату Техас становить:

- a) 10 років;
- b) 12 років;
- c) 14 років;
- d) 15 років;
- e) 16 років.

32. Мінімальний і загальний вік, з якого настає кримінальна відповідальність, за КК КНР становить:

- a) 12 років;
- b) 13 років;
- c) 14 років;
- d) 15 років;
- e) 16 років.

33. Юридична особа є суб'єктом злочину з кримінального права:

- a) Англії;
- b) США;
- c) Франції;
- d) Німеччини;
- e) КНР.

34. Обставинами, що виключають злочинність діяння, за КК Франції є:

- a) необхідна оборона;
- b) крайня необхідність;
- c) виконання закону;
- d) обгрунтований ризик.

35. Обставинами, що виключають злочинність діяння, за КК Німеччини є:

- a) необхідна оборона;
- b) заподіяння шкоди при затриманні особи;
- c) крайня необхідність.

36. Згода потерпілого на заподіяння шкоди здоров'ю за КК Німеччини:

- a) виключає кримінальну відповідальність;
- b) тягне за собою кримінальну відповідальність;
- c) тягне за собою відповідальність, але покарання пом'якшується.

37. В залежності від елементів складу кримінального правопорушення виділяють такі види кваліфікації:

- a) кваліфікація за об'єктом кримінального правопорушення та кваліфікація за суб'єктом кримінального правопорушення;
- b) кваліфікація замаху на кримінальне правопорушення та кваліфікація закінченого кримінального правопорушення;

- c) кваліфікація дій виконавця та кваліфікація дій організатора;
- d) легальна кваліфікація та доктринальна кваліфікація;

38. Залежно від ступеня важливості виділяють такі функції кваліфікації:

- a) основна та другорядні;
- b) первісні та похідні;
- c) внутрішні та зовнішні;
- d) соціально-політична, логічна, гносеологічна, психологічна.

39. Залежно від свого походження функції кваліфікації поділяються на:

- a) основна та другорядні;
- b) первісні та похідні;
- c) внутрішні та зовнішні;
- d) соціально-політична, логічна, гносеологічна, психологічна.

40. Залежно від змісту виокремлюють такі функції кваліфікації:

- a) основна та другорядні;
- b) первісні та похідні;
- c) внутрішні та зовнішні;
- d) соціально-політична, логічна, гносеологічна, психологічна.

41. Об'єкт кваліфікації - це?

- a) потерпілий від кримінального правопорушення;
- b) органи, що здійснюють кримінально-правову оцінку діяння;
- c) діяння, що підлягає кримінально-правовій оцінці;
- d) суб'єкт кримінального правопорушення.

42. Суб'єкт кваліфікації – це?

- a) потерпілий від кримінального правопорушення;
- b) органи, що здійснюють кримінально-правову оцінку діяння;
- c) діяння, що підлягає кримінально-правовій оцінці;
- d) суб'єкт кримінального правопорушення.

43. У теорії кримінального права зазвичай, розрізняють наступні підстави кваліфікації кримінальних правопорушень:

- a) реальна та ідеальна;
- b) процесуальна та матеріальна;
- c) реальна та нереальна;
- d) фактична та юридична (нормативна).

44. Склад кримінального правопорушення – це:

- a) психічна діяльність особи в момент вчинення кримінального правопорушення;
- b) офіційна оцінка поведінки особи, яка вчинила кримінальне правопорушення і яка дається лише судом в обвинувальному вирокі;
- c) сукупність всіх суспільних відносин, інтересів та благ особи, держави і суспільства, що охороняються кримінальним законом;

d) сукупність встановлених кримінальним законом юридичних (об'єктивних та суб'єктивних) ознак, які визначають суспільно небезпечне діяння як кримінально протиправне.

45. Стадіями вчинення кримінального правопорушення є:

- a) готування, замах, виявлення наміру;
- b) замах, добровільна відмова, дійове каяття;
- c) закінчений злочин, готування, замах;
- d) змова на вчинення кримінального правопорушення, готування, закінчене кримінальне правопорушення.

46. Стадії кримінального правопорушення це:

- a) певні етапи вчинення необережного кримінального правопорушення;
- b) певні етапи здійснення умисного кримінального правопорушення;
- c) структурний елемент складу кримінального правопорушення;
- d) певні етапи кримінального правопорушення вчиненого умисно або з необережності.

47. Обставинами, що виключають злочинність діяння, за КК Техасу є:

- a) необхідна оборона;
- b) крайня необхідність;
- c) виконання публічної обов'язки;
- d) обґрунтований ризик.

48. Згода потерпілого при відсутності тяжкої шкоди здоров'ю по КК Техасу:

- a) виключає кримінальну відповідальність;
- b) тягне за собою кримінальну відповідальність;
- c) тягне за собою відповідальність, але покарання пом'якшується.

49. Обставинами, що виключають злочинність діяння, за КК КНР є:

- a) необхідна оборона;
- b) заподіяння шкоди при затриманні особи;
- c) крайня необхідність.

50. Максимальний термін позбавлення волі за КК Франції становить:

- a) 10 років;
- b) 15 років;
- c) 20 років;
- d) 25 років;
- e) 30 років.

51. Максимальний термін позбавлення волі за КК штату Техас становить:

- a) 10 років;
- b) 20 років;
- c) 50 років;
- d) 70 років;
- e) 99 років.

52. Максимальний термін позбавлення волі за КК КНР становить:

- a) 10 років;

- b) 15 років;
- c) 20 років;
- d) 25 років;
- e) 30 років.

53. Видами покарань за КК Іспанії є:

- a) смертна кара;
- b) довічне позбавлення волі;
- c) позбавлення волі на певний строк.

54. У КК Техасу смертна кара передбачена за:

- a) тяжке вбивство при обтяжуючих обставинах;
- b) викрадення людини;
- c) пограбування при обтяжуючих обставинах.

55. У КК Ірану смертна кара передбачена за:

- a) перелюб;
- b) вживання алкоголю в третій раз;
- c) крадіжку в четвертий раз;
- d) викрадення людини.

56. До форм розкрадання по КК Латвії відносяться:

- a) крадіжка;
- b) грабіж;
- c) розбій;
- d) шахрайство;
- e) присвоєння.

57. До фелонії, яка карається стратою, за КК Техасу відносяться:

- a) тяжке вбивство при обтяжуючих обставинах;
- b) викрадення людини;
- c) пограбування при обтяжуючих обставинах.

58. За вбивство при обтяжуючих обставинах в КК Франції передбачається:

- a) смертна кара;
- b) довічне кримінальне ув'язнення;
- c) позбавлення волі на строк 30 років.

59. Ознаками готування до кримінального правопорушення є:

- a) підшукування, пристосування, створення умов вчинення кримінального правопорушення;
- b) підшукування, пристосування, безпосереднє вчинення кримінального правопорушення;
- c) бажання вчинити злочин, пристосування, створення умов вчинення кримінального правопорушення;
- d) оприлюднення наміру вчинити злочин, створення умов вчинення кримінального правопорушення.

60. Замах вчиняється лише з:

- a) евентуальним умислом;
- b) непрямим умислом;
- c) голим умислом;
- d) прямим умислом.

61. Співучастю у злочині визнається:

- a) спільна участь двох або більше осіб у вчиненні кримінального правопорушення;
- b) умисна, спільна участь трьох або більше осіб у вчиненні умисного чи необережного кримінального правопорушення;
- c) умисна спільна участь декількох суб'єктів злочину у вчиненні умисного кримінального правопорушення;
- d) умисна спільна участь декількох суб'єктів у вчиненні необережного кримінального правопорушення.

62. Співучасниками злочину є:

- a) організатор, виконавець, керівник, пособник;
- b) виконавець, організатор, підбурювач, пособник;
- c) виконавець, організатор, підмовник;
- d) організатор, керівник, підбурювач, пособник.

63. Країни, в яких судовий прецедент входить в систему джерел кримінального права

- a) Італії;
- b) США;
- c) Японії;
- d) Франції;
- e) Німеччині;
- f) Англії.

64. Країни, в яких кримінальне право містить спеціальні закони про відправлення правосуддя щодо неповнолітніх:

- a) Франція;
- b) Італія;
- c) Японія;
- d) США;
- e) Німеччина;
- f) Англія.

65. Країни, в яких відсутня в кримінальному законодавстві визначення співучасті:

- a) Англія;
- b) США;
- c) Італія;
- d) Японія;
- e) Німеччина;
- f) Франція.

66. Країна, в якій кримінальне право містить поняття вибачення, що об'єднує амністію і помилування:

- a) Англія;
- b) Німеччина;
- c) Японія;
- d) США;
- e) Франція;
- f) Італія.

67. Цілі покарання з кримінального права Італії:

- a) містяться в Конституції Італії
- b) визначаються доктриною кримінального права
- c) відсутні в кримінальному праві Італії
- d) містяться в надзвичайному законодавстві
- e) регламентуються КК Італії

68. Претерінтенціональність як форма провини передбачена кримінальним законодавством:

- a) Японії
- b) США
- c) Італії
- d) Німеччині
- e) Франції
- f) Англії

69. Країни, в яких повноваження суду обмежуються тлумаченням і застосуванням правових норм

- a) Франція;
- b) Німеччина;
- c) Італія;
- d) Англія;
- e) Японія;
- f) США.

70. Фелонія це ...

- a) менш небезпечне посягання;
- b) найбільш небезпечне посягання;
- c) політичний злочин;
- d) поліцейське порушення.

71. Країна, в якій найбільш жорстка система кримінальних покарань

- a) Італія;
- b) Франція;
- c) Німеччина.

72. Країни, в яких кримінальне право передбачає визнання співучасником посібника після факту вчинення злочину:

- a) Японія;
- b) США;

- c) Франція;
- d) Німеччина;
- e) Італія;
- f) Англія.

73. Правила Макнот для визначення неосудності з'явилися в (у) :

- a) Італії;
- b) Німеччині;
- c) Англії;
- d) США;
- e) Японії;
- f) Франції;
- g) Каліфорнії.

74. Основу чинного КК Німеччини склали ...

- a) зміни кримінального законодавства, прийняті в епоху Третього рейху
- b) Прусське карний кодекс 1851 р
- c) КК Саксонії 1866 р
- d) Німецьке кримінальне укладення 1871 р

75. При призначенні покарання кримінальне право Німеччини передбачає можливість застосування пом'якшуючих обставин ...

- a) на розсуд суду;
- b) тільки при наявності прямої вказівки в нормі КК;
- c) як при наявності прямої вказівки в нормі КК, так і на розсуд суду.

76. Країни, в яких теорія останнього найближчого кроку використовується в судовій практиці:

- a) Франції;
- b) Англії;
- c) Німеччині;
- d) Італії;
- e) США;
- f) Японії.

77. Країни, в яких передбачена смертна кара як вид покарання:

- a) Білорусь;
- b) Україна;
- c) Узбекистан;
- d) Казахстан;
- e) Латвія;
- f) Росія.

78. Поняття злочину міститься в кримінальному законодавстві:

- a) Японії;
- b) Англії;
- c) Італії;
- d) Франції;
- e) Німеччині;

f) США.

79. Форми вини в кримінальному праві Франції - це

- a) недбалість і непрямий умисел;
- b) презюмувати вина, умисел, необережність;
- c) навмисному вина, спеціальний умисел;
- d) казус, прямий умисел і непрямий умисел.

80. Частина Кримінального кодексу Франції - це

- a) Загальна і особлива;
- b) основна і загальна;
- c) законодавча і регламентаційна;
- d) Загальна і спеціальна.

81. Кримінальне право США формували на основі:

- a) Загального права;
- b) Приватного;
- c) Публічного;
- d) Англійського;
- e) Німецького.

82. Кримінальний закон Франції зворотню силу:

- a) має будь-який;
- b) має, але тільки пом'якшує;
- c) має тільки щодо злочинів проти миру і безпеки людства;
- d) не має.

83. Рішення кримінальної справи на підставі загальних засад і принципів права або норми права, що регулює подібні (суміжні) за змістом суспільні відносини, - це

- a) аналогія права або закону;
- b) прецедент;
- c) принципи судового розгляду;
- d) принцип законності.

84. Співучасники за американським кримінальним правом - це

- a) виконавець, пособник і підбурювач;
- b) виконавець, пособник, підбурювач та організатор;
- c) група осіб, організована злочинна група і злочинне співтовариство;
- d) група осіб і організована злочинна група.

85. Стадії вчинення злочинного діяння в США - це

- a) приготування, замах, закінчений злочинне діяння;
- b) приготування, замах;
- c) множинність, співучасть;
- d) приготування, ексцес виконавця, закінчений злочинне діяння.

86. Стадії вчинення злочинного діяння в ФРН - це

- a) приготування, замах;

- b) приготування, ексцес виконавця, закінчений злочинне діяння;
- c) множинність, співучасть;
- d) приготування, замах, закінчений злочинне діяння.

87. Стадії вчинення злочинного діяння у Франції - це

- a) множинність, співучасть;
- b) приготування, замах;
- c) приготування, замах, закінчене діяння;
- d) приготування, ексцес виконавця, закінчене злочинне діяння.

89. Тотальна категорія, яка охоплює всі національні правові системи, базуються на давньоримському праві, на послідовних кодифікаціях і пріоритеті закону в системі джерел права (країни Західної і Північної Європи, Близького Сходу, Африки і Латинської Америки, Японія), утворює систему

- a) «Загального права»;
- b) соціалістичну правову;
- c) континентальну правову;
- d) релігійну правову.

90. Тотальна категорія, яка охоплює всі національні правові системи, як правило, англосовітних країн (Англія, США, Канада, Австралія, Нова Зеландія, ряд країн Африки і ін.), в яких має місце домінування «прецедентного права» при майже повній відсутності «кодифікованого» (в континентальному сенсі слова) права, утворює систему

- a) соціалістична правова;
- b) релігійна правова;
- c) континентальна правова;
- d) «Загального права».

91. Кримінальне право США визнає види злочинів

- a) роббері, проступок, фелонія, місдиміно́р;
- b) фелонія, місдиміно́р;
- c) фелонія, місдиміно́р, проступок, дорожній проступок;
- d) фелонія, місдиміно́р, порушення, дорожній проступок.

92. За кримінальним законодавством Франції, юридичні особи підлягають кримінальній

відповідальності за діяння, вчинені

- a) в їх користь, їх органами або представниками;
- b) від їх імені;
- c) їх керівником;
- d) будь-яким із співробітників.

93. У кримінальній праву США, юридичні особи іменуються:

- a) фірмами;
- b) консорціумами;
- c) трестами;
- d) корпораціями.

94. Позбавлення права обіймати певні посади, по КК ФРН, _____ покаранням

- a) є альтернативним;
- b) є основним;
- c) не є;
- d) є додатковим.

95. Неосудність особи за кримінальним правом США, має доводити:

- a) обвинувач;
- b) адвокат;
- c) суд;
- d) сама особа, як правило.

96. Види співучасників, відповідно до КК ФРН, - це

- a) виконавець, посібник і підбурювач;
- b) група осіб, організована злочинна група і злочинне співтовариство;
- c) група осіб і організована злочинна група;
- d) виконавець, посібник, підбурювач та організатор.

97. Види умисної вини у Франції - це

- a) прямий умисел, непрямий умисел, невизначений умисел;
- b) прямий умисел і недбалість;
- c) навмисне, спеціальний умисел, невизначений умисел;
- d) загальний і спеціальний умисел.

98. У Франції суб'єктами злочину є

- a) тільки фізичні особи;
- b) фізичні особи, юридичні особи і держава;
- c) тільки юридичні особи;
- d) фізичні та юридичні особи.

99. У кримінальному праві США концепція, відповідно до якої замах починається тоді, коли зроблено все, що, як вважало особа, необхідно для досягнення конкретного результату, називається теорією:

- a) дирхема;
- b) небезпечній близькості;
- c) аморального кроку;
- d) останнього найближчого кроку.

100. У кримінальному праві США концепція, відповідно до якої замах - це такий крок, за певною межею, який звичайна людина не зробив би, називається теорією

- a) аморального кроку;
- b) дирхема;
- c) небезпечній близькості;
- d) останнього найближчого кроку.

ТЕМИ РЕФЕРАТИВНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ

«ПОРІВНЯЛЬНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО»

1. Правове значення мусульманських шкіл фикха (мазхабів) для сучасного мусульманського кримінального законодавства.
2. Основні положення римського кримінального права.
3. Протестантизм і правова доктрина.
4. Далекосхідна правова школа.
5. Доктринальні праці як джерела кримінального права: «Інституції» Е. Кока, «Коментарі до законів Англії» Блекстоун.
6. Значення Декларації прав людини і громадянина 1789 р для розвитку кримінального права Франції.
7. Міжнародне законодавство, як джерело кримінального права мусульманських держав.
8. Поняття злочинного діяння і його ознаки (елементи) в кримінальному законодавстві скандинавських країн.
9. Поняття злочинного діяння і його ознаки (елементи) в кримінальному законодавстві прибалтійських держав.
10. Поняття злочинного діяння і його елементи в кримінальному законодавстві держав Південної Америки.
11. Злочин і проступки в кримінальному праві держав.
12. Поняття злочинного діяння в кримінальному праві Таїланду і Камбоджі.
13. Призначення покарань відповідно до кримінального законодавства США і Великобританії.
14. Інститут пробації в кримінальному праві США.
15. Призначення покарань для неповнолітніх та молоді згідно кримінального законодавства Швейцарії.
16. Застосування заходів безпеки в кримінальному законодавстві зарубіжних держав: основні положення, порядок призначення.
17. Публікація вироків, як міра кримінально-правового характеру.

18. Загальні засади призначення покарання у вигляді смертної кари, і її теоретичне обґрунтування в кримінальному праві КНР і мусульманських держав.

19. Медіація в інституті покарання кримінального права Японії.

20. Види намірів у злочинах проти життя і здоров'я в кримінальному праві США і особливості призначення покарання за ці злочини.

21. Злочини проти власності у кримінальному законодавстві Австрії і Швейцарії.

22. Економічні злочини в кримінальному законодавстві Сан-Марина та Швейцарії.

23. Відповідальність за майнові злочини відповідно до кримінально законодавства держав центральної Африки.

24. Кримінальне банкрутство в кримінальному законодавстві мусульманських держав.

25. Комп'ютерні шахрайства: генезис розвитку, особливості конструкції диспозиції і відповідальності.

26. Антитерористичний кримінальне законодавство Афганістану і Пакистану.

27. Особливості злочинів проти громадської безпеки в кримінальному праві Японії.

28. Принципи територіальності кримінального законодавства США в щодо злочинів проти громадської безпеки і порядку.

29. Державні злочину в кримінальному законодавстві континентальної Європи: історія і сучасність.

30. Історія розвитку європейського кримінального законодавства від Римської імперії до Європейського союзу.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТІВ

Важливим елементом самопідготовки студента, а також його підготовки до семінарських занять є написання реферату. Реферат являє собою письмову роботу студента по одній з вибраних тем курсу «Порівняльне конституційне право» і повинен бути результатом самостійної творчої роботи. Тому в рефераті студент повинен відобразити своє знання і розуміння проблеми, що досліджується.

Мета написання реферату: напрацювання самостійних творчих навичок з підготовки письмової роботи, яка представляє собою загальний огляд (аналіз) наукових публікацій та розгорнуте і аргументоване викладення власного погляду студента, з можливістю критичного підходу до деяких наукових теоретичних підходів за визначеною темою наукового дослідження.

Задачі реферату: вдосконалення уміння працювати з першоджерелами, матеріалами періодичного друку, законодавчими нормативно-правовими актами і т.д.; залучення студентів до самостійного вивчення предмету дослідження; формування логічного мислення, правової культури студента; виробіток навичок творчого пошуку, аналізу літературних джерел.

Вимоги, що пред'являються до оформлення рефератів:

– структура роботи складається з титульного аркушу (Додаток 1), плану, вступу, основної частини, загальних висновків, списку використаних наукових та нормативних джерел. Посилання на використані джерела є обов'язковими;

– вступ має містити: аналіз актуальності проблематики дослідження (висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним, досить кількома реченнями висловити сутність проблеми наукового завдання), мету і завдання, об'єкт дослідження (це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення), предмет дослідження (міститься в межах об'єкта);

– основний зміст роботи повинен містити детальний аналіз проблематики визначеної теми наукової роботи з оглядом наукових підходів та власних аргументованих ідей до вирішення проблеми, можливий аналіз нормативного матеріалу та матеріалів юридичної практики;

– загальні висновки по роботі – коротке викладення чітко сформульованих ідей і належно обґрунтованих пропозицій основної частини, які мають науково-практичне значення і є самостійним здобутком студента;

– список використаних джерел (не менш ніж 5 найменувань).

Оформлення роботи:

- загальний об'єм всієї роботи від 5 до 15 друкованих сторінок;

- поля: верхнє, нижнє – 2 см, зліва - 2,5 см, справа –1,5 см;

- шрифт - 14 Times New Roman, інтервал – 1,5;
- нумерація сторінок у верхньому правому куті;
- посилання у тексті на використані джерела оформлюються у квадратних дужках [1, с. 14], де перше число означає порядковий номер у списку використаних джерел, друге – номер сторінки. Перелік джерел (література) оформлюється за ДСТУ 2015.

Першою сторінкою є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок, але на ньому номер сторінки не ставлять. На наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці. Не припустимою є підготовка проекту в зошитах, або на листах формату А-4, що заповнені з обох сторінок.

Оцінювання: рівень аналізу наукових (нормативних) джерел, повнота розкриття теми, послідовність і правильність аргументації власних думок, якість оформлення та презентації, тощо.

Контрольні питання з дисципліни «Порівняльне кримінальне право»

1. Порівняльне кримінальне право, його предмет, метод, завдання, місце в системі наук.
2. Сучасні кримінально-правові школи. Основні тенденції їх розвитку.
3. Кримінально-правова система, її поняття та структура. Різноманітність та типи кримінально-правових систем.
4. Романо-германська (континентальна) система кримінального права.
5. Англо-американська система кримінального права.
6. Соціалістична система кримінального права.
7. Традиційно-релігійна (мусульманська) система кримінального права.
8. Джерела кримінального права України та зарубіжних країн: загальна характеристика та їх порівняльний аналіз.
9. Кримінальний кодекс як джерело кримінального права України та зарубіжних країн. Прийняття нових КК в пострадянських країнах та Східної Європи.
10. Джерела кримінального права в країнах англо-американської правової системи.
11. Джерела кримінального права в країнах романо-германської правової системи.
12. Джерела кримінального права в країнах мусульманської правової системи.
13. Норми Конституцій сучасних зарубіжних країн як джерела кримінального права.
14. Підзаконні акти як джерела кримінального права сучасних зарубіжних країн.
15. Судове тлумачення та його значення у кримінальному праві країн англо-американської правової системи.
16. Дія кримінального закону в часі у кримінальному праві України та зарубіжних країн.
17. Дія кримінального закону в просторі у кримінальному праві України та зарубіжних країн.
18. Екстрадиція в кримінальному праві України та зарубіжних країн.
19. Поняття злочину (злочинного діяння) в кримінальному праві України та зарубіжних країн: способи визначення поняття злочину (злочинного діяння).
20. Поняття “злочин” (“злочинне діяння”) у кримінальному праві країн англо-американської правової системи.
21. Поняття “злочин” (“злочинне діяння”) у кримінальному праві країн романо-германської правової системи.
22. Класифікація злочинів (злочинних діянь) та її критерії в кримінальному праві України та зарубіжних країн: загальна характеристика та їх порівняльний аналіз.
23. Класифікація злочинів (злочинних діянь) та її критерії у кримінальному праві країн англо-американської правової системи.
24. Класифікація злочинів (злочинних діянь) та її критерії у кримінальному праві країн романо-германської правової системи.
25. Класифікація злочинів (злочинних діянь) та її критерії у кримінальному праві країн мусульманської правової системи.
26. Кримінальний проступок у кримінальному праві України та зарубіжних країн.
27. Поняття “склад злочину” в кримінальному праві України та зарубіжних країн: його зміст, види та значення.
28. Суб’єкт злочину в кримінальному праві України та зарубіжних країн:

поняття, ознаки, види.

29. Вік, з якого може наступати кримінальна відповідальність у кримінальному праві України та зарубіжних країн.

30. Поняття та критерії неосудності в кримінальному праві України та зарубіжних країн: загальна характеристика та їх порівняльний аналіз.

31. Поняття та критерії неосудності в кримінальному праві країн англо-американської правової системи.

32. Поняття та критерії неосудності в кримінальному праві країн романо-германської правової системи.

33. Поняття обмеженої осудності в кримінальному праві України та зарубіжних країн.

34. Кримінальна відповідальність юридичних осіб у кримінальному праві України та зарубіжних країн.

35. Поняття “вина” та її форми в кримінальному праві України та зарубіжних країн: загальна характеристика та їх порівняльний аналіз.

36. Поняття “вина” в кримінальному праві країн англо-американської правової системи та її форми.

37. Поняття “вина” в кримінальному праві країн романо-германської правової системи та її форми.

38. Стадії вчинення злочину в кримінальному праві України та зарубіжних країн: поняття, види, ознаки.

39. Готування до злочину в кримінальному праві України та зарубіжних країн.

40. Поняття “замах на злочин” в кримінальному праві України та зарубіжних країн та його ознаки.

41. Види замаху на злочин у кримінальному праві України та зарубіжних країн.

42. Поняття “добровільна відмова” в кримінальному праві України та зарубіжних країн: її ознаки та правові наслідки.

43. Поняття “співучасть” та її ознаки в кримінальному праві України та зарубіжних країн.

44. Особливості співучасті у злочині за кримінальним правом Англії, США, Франції.

45. Види співучасників у кримінальному праві України та зарубіжних країн: загальна характеристика та їх порівняльний аналіз.

46. Види співучасників у кримінальному праві країн англо-американської правової системи.

47. Види співучасників у кримінальному праві країн романо-германської правової системи.

48. Форми та види співучасті в кримінальному праві України та зарубіжних країн: загальна характеристика та їх порівняльний аналіз.

49. Форми та види співучасті в кримінальному праві країн англо-американської правової системи.

50. Форми та види співучасті в кримінальному праві країн романо-германської правової системи.

51. Обставини, що виключають злочинність діяння, в кримінальному праві України та зарубіжних країн: поняття, система, окремі види.

52. Обставини, що виключають злочинність діяння, в кримінальному праві країн англо-американської правової системи.
53. Обставини, що виключають злочинність діяння, в кримінальному праві країн романо-германської правової системи.
54. Необхідна оборона в кримінальному праві України та зарубіжних країн.
55. Кримінальна відповідальність за перевищення меж необхідної оборони в кримінальному праві України та зарубіжних країн.
56. Крайня необхідність у кримінальному праві України та зарубіжних країн.
57. Інші обставини, що виключають злочинність діяння у кримінальному праві країн англо-американської правової системи.
58. Інші обставини, що виключають злочинність діяння у кримінальному праві країн романо-германської правової системи.
59. Поняття “покарання” в кримінальному праві України та зарубіжних країн: загальна характеристика та порівняльний аналіз.
60. Мета покарання в кримінальному праві України та зарубіжних країн: загальна характеристика та порівняльний аналіз.
61. Покарання та його мета в кримінальному праві країн англо-американської правової системи.
62. Покарання та його мета в кримінальному праві країн романо-германської правової системи.
63. Система покарань в кримінальному праві України та зарубіжних країн.
64. Види покарань у кримінальному праві України та зарубіжних країн: загальна характеристика та їх порівняльний аналіз.
65. Види покарань у кримінальному праві країн англо-американської правової системи.
66. Види покарань у кримінальному праві країн романо-германської правової системи.
67. Види покарань у кримінальному праві країн мусульманської правової системи.
68. Смертна кара в кримінальному праві зарубіжних країн.
69. Довічне позбавлення волі в кримінальному праві України та зарубіжних країн.
70. Позбавлення волі на певний строк у кримінальному праві України та зарубіжних країн.
71. Обмеження волі в кримінальному праві України та зарубіжних країн.
72. Штраф у кримінальному праві України та зарубіжних країн. Види штрафу.
73. Конфіскація майна в кримінальному праві України та зарубіжних країн. Її види та особливості призначення.
74. Позбавлення прав у кримінальному праві України та зарубіжних країн.
75. Інші заходи кримінально-правового характеру в кримінальному праві України та зарубіжних країн: поняття, види, відмежування від покарання.
76. Види покарань (інших заходів кримінально-правового характеру) щодо юридичних осіб.
77. Інститут пробації та її характеристики в кримінальному праві Англії та США, Франція.
78. Інститут пробації та її характеристики в кримінальному праві Франції.
79. Призначення покарання в країнах англо-американської правової системи.

80. Призначення покарання за КК Франції.
81. Призначення покарання за КК ФРН.
82. Заходи безпеки у кримінальному праві країн англо-американської правової системи.
83. Заходи безпеки у кримінальному праві Франції.
84. Заходи безпеки у кримінальному праві ФРН.
85. Система Особливої частини кримінального права України та зарубіжних країн: загальна характеристика та їх порівняльний аналіз.
86. Система Особливої частини кримінального права країн англо-американської правової системи.
87. Система Особливої частини кримінального права країн романо-германської правової системи.
88. Система Особливої частини КК Франції.
89. Система Особливої частини КК ФРН.
90. Система Особливої частини КК пострадянських республік.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ПРИСВОЮВАНИХ ЗДОБУВАЧАМ ВИЩОЇ ОСВІТИ (СЛУХАЧАМ):

Критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів вищої освіти за модулем 1

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання
за шкалою від 1 до 5	
5	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання.
4	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань.
3	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань.
2	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість завдань.
1	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми, під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на семінарському занятті за модулем 2

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання
0	- відсутність на занятті з поважної чи неповажної причини; - відмова від відповіді на запитання за змістом теми
1	- фрагментарне відтворення незначної частини навчального матеріалу; - відтворення менше половини навчального матеріалу; - відсутність правильної відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них.
2	демонстрація знань і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, правильна, але недостатньо обґрунтована відповідь; - відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак містить неточності.

3	<ul style="list-style-type: none"> - демонстрація глибоких, міцних знань; - аргументоване використання набутих знань у нестандартних ситуаціях; - самостійний аналіз, оцінка, узагальнення навчального матеріалу; - повна та логічна відповідь на додаткові запитання за змістом теми.
---	--

Критерії оцінювання індивідуального науково-дослідного завдання

№ з/п	Критерії оцінювання	Бали
1	належне оформлення	1
2	достовірність та актуальність матеріалу	1
3	наявність ґрунтовних висновків	1
4	наявність списку літературних джерел	1
5	грамотна і аргументована презентація матеріалу	1
Усього		5

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Бали	Критерії оцінювання
10	Здобувач вищої освіти відповів на всі письмові запитання та його відповідь містить повне, розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу; правильно сформульовані відповідні тлумачення; містить поряд з теоретичним матеріалом фактичні дані, тощо; матеріал викладений логічно і грамотно. Здобувач вищої освіти з 10 тестових запитань правильно відповів на 9-10 запитань.
8	Здобувач вищої освіти відповів на всі письмові запитання, однак відповідь на кожне з питань має такі недоліки: є неповною, є не зовсім правильною: наявні недоліки у розкритті змісту понять, назв та сутності, нечіткі характеристики відповідних явищ; не містить посилань на нормативно-правові акти (у разі необхідності), інші джерела, викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Здобувач вищої освіти з 10 тестових запитань правильно відповів на 7-8 запитань.
6	Здобувач вищої освіти частково відповів на поставлені письмові запитання, частина відповідей є неправильною або частково розкриває питання, що свідчать про поверхове знання матеріалу у здобувача вищої освіт, або незнання основних положень тем модулю. Здобувач вищої освіти з 10 тестових запитань правильно відповів на 5-6 запитань.
4	Здобувач вищої освіти частково відповів на поставлені письмові запитання, більша частина відповідей є неправильною або частково розкриває питання, що свідчать про поверхове знання матеріалу у Здобувач вищої освіт, або незнання основних положень тем модулю. Здобувач вищої освіти з 10 тестових запитань правильно відповів на 3-4 запитань.
0	Здобувач вищої освіти відповів на поставлені запитання, проте відповідь є неправильною або частково розкриває питання, допущені грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність знань у Здобувач вищої освіт, або їх безсистемність та поверховість, незнання основних положень тем модулю. Здобувач вищої освіти з 10 тестових запитань правильно відповів на 0-2 запитань.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Вид роботи	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів
Модуль 1			
Змістовий модуль 1			
Тема 1	4	0,13	5
Тема 2	4	0,13	5
Тема 3	4	0,13	5
Тема 4	6	0,13	5
МКР 1	22	0,80	5
ІНДЗ 1	22	0,85	10
Змістовий модуль 2			
Тема 5	4	0,13	5
Тема 6	4	0,13	5
Тема 7	4	0,13	5
Тема 8	8	0,13	5
Тема 9	4	0,13	5
Тема 10	4	0,13	5
Тема 11	6	0,13	5
Тема 12	4	0,13	5
Тема 13	4	0,13	5
МКР 2	22	0,80	10
ІНДЗ 2	23	0,86	10
Підсумок	149	5	100
Модуль 2			
Змістовий модуль 3			
Тема 14	10	0,13	5
Тема 15	12	0,13	5
Тема 16	10	0,13	5
Тема 17	8	0,13	5
Тема 18	8	0,13	5
МКР 3	23	1,62	10
ІНДЗ 3	20	0,73	15
Підготовка і складання екзамену	30	1,0	50
Підсумок	121	4	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--	--

Рекомендована література

Базова

1. Кримінальне право зарубіжних країн: навч.-метод. посіб. / Е.Е. Кузьмін; передмова Є. Л. Стрельцова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика» 2018. 96 с. URL: <https://oldiplus.ua/downloads/569.pdf>
2. Кримінальне право в умовах глобалізації суспільних процесів: традиції та новачі: матеріали міжнар. наук.-практ. круглого столу, м. Харків, 15 трав. 2020 р. / [редкол.: В. Я. Тацій (голов. ред.), Л. М. Демидова (заст. голов. ред.), А. П. Гетьман та ін.]. Харків: Право, 2020. 776 с. URL: https://ivpz.kh.ua/wp-content/uploads/2020/05/%D0%97%D0%B1_%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B2-%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_2020_01062020-1.pdf
3. Панов М.І. Проблеми методології науки кримінального права: вибр. наук. пр. / М.І. Панов; [уклад.: Г.М. Анісімов, В.В. Гальцова; передм. О.В. Петришина, В.І. Борисова]. Харків : Право, 2018. 472 с. URL: https://dev.pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/405/3_Problemi%20metodologii%20nauki_vnutri.pdf
4. Грушко М.В., Волощук О.Т., Колесник В.Ю. Кримінальне право зарубіжних країн. Навчально-методичний посібник. Фенікс, 2021. 224 с. URL: <https://jurkniga.ua/kriminalne-pravo-zarubizhnikh-krain-navchalno-metodichniy-posibnik-1/>
5. Міжнародне кримінальне право: навчально-методичні вказівки / [Андрейченко С.С., Хендель Н.В., Громовенко К.В., Колесник В.Ю.]; Одеса: Фенікс, 2021. 44 с. URL: <https://jurkniga.ua/mizhnarodne-kriminalne-pravo-navchalno-metodichni-vkazivki/>
6. Досвід країн Європейського Союзу щодо протидії злочинам, пов'язаним з корупцією, та захисту фінансових інтересів держави. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2016. 280 с.
7. Міжнародне кримінальне право: навчально-методичні вказівки / [Андрейченко С.С., Хендель Н.В., Громовенко К.В., Колесник В.Ю.]; Одеса: Фенікс, 2021. 44 с. URL: <https://jurkniga.ua/mizhnarodne-kriminalne-pravo-navchalno-metodichni-vkazivki/>

Допоміжна

1. Андрушко А.В. Кримінальна відповідальність за захоплення заручників за законодавством України та держав Балтії: порівняльно-правове дослідження. Міжнародний конгрес європейського права: збірн. наук. праць (м. Одеса, 21-22 квітня 2017 р.). Одеса: Фенікс, 2017. С. 282–286.
2. Бевзо Ю.Н. Кримінально-правова характеристика геноциду. Юридична наука як правова основа інноваційного розвитку України: матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. наук. т-ва здобувачів вищої освіти (Київ, 13 квіт. 2017 р.): Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 20-24.
3. Березинець О.Ю. Кримінально-правова характеристика порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками. Юридична наука як правова основа інноваційного розвитку України: матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. наук. т-ва здобувачів вищої освіти (Київ, 13 квіт. 2017 р.): Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 27-30.

4. Богатирьов А.І. Антикриміногенний вплив на злочинність у місцях несвободи України: монографія / А.І. Богатирьов. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 432 с.
5. Брік С.А. Неправомірна вигода як предмет злочину, передбаченого ст. 368 КК України. Юридична наука як правова основа інноваційного розвитку України: матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. наук. т-ва здобувачів вищої освіти (Київ, 13 квіт. 2017 р.): Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 36-39.
6. Булгакова К.О. Кримінально-правова характеристика ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Юридична наука як правова основа інноваційного розвитку України: матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. наук. т-ва здобувачів вищої освіти (Київ, 13 квіт. 2017 р.): Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 39-41.
7. Вознюк А.А. Кримінальна відповідальність за створення злочинних об'єднань та участь у них: монографія / А.А. Вознюк. Київ: ФОП Маслаков, 2018. 928 с.
8. Дідківська Г.В., Мудряк Т.О., Гмирін А.А., Нікітін Ю.В., Топчій В.В. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник (схематичний збірник лекцій) Вінниця : ТОВ «Твори», 2019. 864 с.
9. Зозуля В.В. Гіпноз як спосіб вчинення злочину. Актуальні проблеми кримінального права (пам'яті професора П. П. Михайленка): матеріали VI міжвуз. наук.-теорет. конф. (Київ, 16 лист. 2017 р.): Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 67–70.
10. Костенко О. У світлі соціального натуралізму (вибране) : вибрані твори. Київ: ПАЛИВОДА А.В., 2020. 812 с.
11. Кримінальна відповідальність за злочини проти громадської безпеки, предметом яких є зброя, бойові припаси, вибухові речовини та вибухові пристрої (статті 262, 263, 263-1, 264 КК України): монографія / В.В. Голубош. – Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2020. 340 с.
12. Крунь В.І. Вік особи як невід'ємна ознака суб'єкта злочину передбаченого ст. 156 КК України. Юридична наука як правова основа інноваційного розвитку України: матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. наук. т-ва здобувачів вищої освіти (Київ, 13 квіт. 2017 р.): Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 131-133.
13. Кудренко С.В. Сучасний стан кримінальної відповідальності за незаконне проведення абортів в зарубіжних країнах. Юридична наука як правова основа інноваційного розвитку України: матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. наук. т-ва здобувачів вищої освіти (Київ, 13 квіт. 2017 р.): Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 142-144.
14. Лещинська А.Р. Місце та роль кримінального проступку в системі кримінального права. Юридична наука як правова основа інноваційного розвитку України: матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. наук. т-ва здобувачів вищої освіти (Київ, 13 квіт. 2017 р.): Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 194-196.
15. Лінда Ю.Р. Кримінальна відповідальність за згвалтування: порівняльно-правовий аналіз та обставини, що пом'якшують й обтяжують відповідальність за вчинення злочину. Юридична наука як правова основа інноваційного розвитку України: матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. наук. т-ва здобувачів вищої освіти (Київ, 13 квіт. 2017 р.): Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 196-198.
16. Мельник І.О. Кримінально-правова характеристика зловживання владою чи службовим становищем. Юридична наука як правова основа інноваційного розвитку України: матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. наук. т-ва здобувачів вищої освіти (Київ, 13 квіт. 2017 р.): Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 224-226.
17. Ніколюк Л.С. Порівняльна характеристика умовно-дострокового звільнення від відбування покарання у законодавстві закордонних країн та України. Актуальні проблеми кримінального права (пам'яті професора П. П. Михайленка): матеріали VI

- міжвуз. наук.-теорет. конф. (Київ, 16 лист. 2017 р.): Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 208–211.
18. Осауленко А.О. Законодавчі основи становлення та розвитку кримінально-виконавчої системи України (190-2005 рр.): монографія. Київ: Вадекс, 2019. 450 с.
 19. Панов М.І. Проблеми методології науки кримінального права : вибр. наук. пр. / М.І. Панов ; [уклад.: Г.М. Анісімов, В.В. Гальцова ; передм. О.В. Петришина, В.І. Борисова]. – Харків : Право, 2018. 472 с.: іл.
 20. Порузінська О.О. Актуальні питання виникнення інституту звільнення від кримінальної відповідальності. Актуальні проблеми кримінального права (пам'яті професора П. П. Михайленка): матеріали VI міжвуз. наук.-теорет. конф. (Київ, 16 лист. 2017 р.): Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 227–230.
 21. Приходько Т.В. Можливі способи вирішення проблеми з контрабандою в Україні. Юридична наука як правова основа інноваційного розвитку України: матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. наук. т-ва здобувачів вищої освіти (Київ, 13 квіт. 2017 р.): Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 43-44.
 22. Селезень Д.А. Відмежування диверсії від забруднення або псування земель та екоциду. Юридична наука як правова основа інноваційного розвитку України: матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. наук. т-ва здобувачів вищої освіти (Київ, 13 квіт. 2017 р.): Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 80-82.
 23. Симак Н.В. Особливості кримінальної відповідальності за злочини у сфері обігу наркотичних засобів у деяких іноземних державах та в Україні. Актуальні проблеми кримінального права (пам'яті професора П. П. Михайленка): матеріали VI міжвуз. наук.-теорет. конф. (Київ, 16 лист. 2017 р.): Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 211–213.
 24. Тихий В.П. Вибрані праці з конституційного і кримінального права / В.П. Тихий; [передм. В.Я. Тація; упоряд.: А.А. Яковлев, О.М. Сарнавський]. – Харків: Право, 2017. 848 с.
 25. Тімохіна А.О. Евтаназія: особливості кримінально-правової кваліфікації. Актуальні проблеми кримінального права (пам'яті професора П. П. Михайленка): матеріали VI міжвуз. наук.-теорет. конф. (Київ, 16 лист. 2017 р.): Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 176–179.
 26. Тітаренко К.І. Біткоїн: предмет злочину чи ні?. Актуальні проблеми кримінального права (пам'яті професора П. П. Михайленка): матеріали VI міжвуз. наук.-теорет. конф. (Київ, 16 лист. 2017 р.): Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 70–72.
 27. Топчій В.В., Дідківська Г.В., Мудряк Т.О. Кримінальне право України. Загальна частина. Навчальний посібник у схемах. Вінниця: ТОВ «Твори», 2019. 344 с.
 28. Торбич О.І. Окремі питання врегулювання кримінальної відповідальності неповнолітніх: досвід зарубіжних країн. Юридична наука як правова основа інноваційного розвитку України: матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. наук. т-ва здобувачів вищої освіти (Київ, 13 квіт. 2017 р.): Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. – С. 129-131.
 29. Українська кримінологічна енциклопедія / за заг. Ред. В.В. Чернея, В.В. Сокурено; упоряд. О.М. Джуца, О.М. Литвинов. – Харків – Київ: Харк. нац. ун-т внутр. справ; Нац. акад. внутр. справ, Кримін. асоц. України, Золота миля. 2017. 804 с.
 30. Фещенко Л.М. Проблематика кваліфікації злочину, передбаченого ст. 297 КК України. Актуальні проблеми кримінального права (пам'яті професора П. П. Михайленка): матеріали VI міжвуз. наук.-теорет. конф. (Київ, 16 лист. 2017 р.): Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 179–181.
 31. Шакотько К.В. Відповідальність за зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної хвороби. Актуальні проблеми кримінального права (пам'яті професора П. П. Михайленка): матеріали VI міжвуз. наук.-теорет. конф. (Київ, 16 лист. 2017 р.): Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 182–183.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.gov.ua/> – Сервер Верховної Ради України. Містить базу даних по законодавству України, законопроекти, новини українського парламенту.
2. <http://www.kmu.gov.ua/> – Кабінет міністрів України. Інформація про уряд України, органи влади, новини.
3. www.mfa.gov.ua – міністерство закордонних справ України.
4. <http://president.gov.ua> – сайт Адміністрації Президента України.
5. <http://court.gov.ua/> - офіційний веб-портал Судової влади України.
6. <http://www.ccu.gov.ua/ru> - сайт Конституційного суду України.

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет
Кафедра права та публічного адміністрування

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

з навчальної дисципліни «Порівняльне кримінальне право»

на тему: «_____»

Виконав:

студент (ка) II курсу
ОС «Бакалавр»
спеціальності 293 Міжнародне право

(П.І.Б.)

Науковий керівник:

(посада, П.І.Б. викладача)